

"Deprinderi de viață"

Culegere de activități extra-curriculare (clasele V-VII).

Autor: **Pavel CERBUȘCA**,
doctor în pedagogie
expert național în domeniul educației

Chișinău

CUPRINS:

1. Introducere	3
<u>Modulul I. SUNT O PERSOANĂ PUTERNICĂ, RESPECT ȘI DORESC SĂ FIU RESPECTATĂ</u>	5
2. Valorile ce mă reprezintă.....	6
3. Grupul de interese din care fac parte	9
4. Știu cum să soluționez un conflict	12
5. Cum prevenim faptele nedemne	16
6. Ne eliberăm de stres. Gândim pozitiv	19
7. Internetul în viața noastră	21
8. Ne place ceea ce facem	23
<u>Modulul II. SECRETELE COLABORĂRII EFICIENTE ȘI RELAȚIILOR BUNE CU PERSOANELE DIN JUR</u>	24
9. Dăruim și obținem respectul	25
10. Luarea de decizii mari și mici	27
11. Comunicăm în mod eficient	29
12. Dezbatem pro contra	31
13. Învățăm a conduce	35
14. Culoarele prieteniei	37
15. Împreună e mai interesant	39
<u>Modulul III. ELABORĂM ȘI IMPLEMENTĂM PROIECTE COMUNE</u>	40
16. . Elementele unui proiect de grup/ plan de acțiune	41
17. Elaborarea unui proiect	45
18. Prezentarea proiectelor elaborate	49
19. Cum ne gestionăm resursele proprii. Sensul și valoarea banilor	50
20. Promovăm un mod sănătos de viață	53
21. Prietenii naturii. Ziua cea mare	58
22. A fi voluntar	60
23. Aprecieri proiectele grupului	61
<u>Modulul IV. ÎNVĂȚĂM ÎN MOD EFICIENT</u>	62
24. Luarea inițiativei	64
25. Dezvoltarea puterii personale	66
26. Învățăm prin jocuri. Jocul după reguli	68
27. Gestionăm eficient timpul	72
28. Învățăm cum să învățăm mai bine	74
29. Un om învățat este respectat	78

Activitatea nr. 1. INTRODUCERE.

Stimate prietene!

Membrii Fundației pentru Dezvoltare din Republica Moldova, cu suportul Fundației pentru Copii „Pestalozzi” (Elveția), au inițiat un program interesant și captivant de activități extra-curriculare, dedicat copiilor. Te salutăm cu drag în calitate de participant al programului. Această inițiativă frumoasă te va ajuta să-ți formezi anumite deprinderi de viață, să te integrezi și să te descurci mai ușor în diverse situații.

Te îndrumăm să parcurgi cu interes pagină cu pagină a prezentului material, să fii atent la cele expuse de profesor și să te implici cu interes în activitățile organizate pentru tine și pentru membrii grupului din care faci parte.

Succese!

Cu respect deosebit, autorii și coordonatorii programului.

Continuă lista ”Regulilor de Aur”, care vor trebui respectate pe parcursul programului, de către tine și de membrii grupului din care faci parte, pentru buna lui desfășurare și pentru a nu pierde timpul cu notații și observații:

REGULILE DE AUR

- Sunt prietenos cu colegii;*
- E bine să fim punctuali;*
- Ascultăm atent profesorul și colegii și vorbim pe rând;*
- Respectăm decizia luată de comun acord;*
- Mă comport cu ceilalți cum ași dori ca ei să se poarte cu mine*

SCOPUL PROGRAMULUI ȘI MODALITĂȚI DE ORGANIZARE EFICIENTĂ A ACTIVITĂȚILOR EXTRA-CURRICULARE

Competențe specifice activităților extra-curriculare/ unități de competențe

C1. UTILIZAREA INSTRUMENTELOR ADECVATE CUNOAȘTERII DE SINE ȘI ASIGURAREA INTERACȚIUNII EFICIENTE CU MEMBRII GRUPULUI DE INTERESE

- 1.1. *Identificarea modalităților de afirmare a persoanei și a grupului*
- 1.2. *Descrierea valorilor și intențiilor copiilor în afirmarea de sine*
- 1.3. *Promovarea valorilor personale și ale grupului/ comunității, demonstrând exemplu de comportament și asumarea responsabilității*

C2. STABILIREA RELAȚIILOR EFICIENTE CU PERSOANELE CU CARE INTERACȚIONEAZĂ

- 2.1 *Identificarea căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur*
- 2.2 *Argumentarea necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun*
- 2.3 *Manifestarea respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur*

C3. ELABORAREA PROIECTELOR ÎN VEDEREA SOLUȚIONĂRII UNOR PROBLEME SPECIFICE COPIILOR

- 3.1 *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- 3.2 *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- 3.3 *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

C4. UTILIZAREA DEPRINDERILOR DE VIAȚĂ FORMATE ÎN VEDEREA ÎMBUNĂTĂȚIRII SITUAȚIEI ȘCOLARE

- 4.1 *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*
- 4.2 *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*
- 4.3 *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

Notă explicativă: Rolul moderatorului.

La etapa de proiectare și în primele 2-3 activități realizate cu copii, rolul cadrului didactic este mai mare. El implică elevii în analiza conceptelor cheie studiate în cadrul Unității de învățare și analizează semnificația termenilor cheie.

Treptat, însă rolul cadrului didactic va fi mai redus, în schimb va crește nivelul de implicare a participanților, care vor lucra în mod individual, în perechi sau în echipe (4-6 persoane), realizând obiectivele preconizate. Cadrul didactic are rolul de îndrumător, ghid și moderator, implicându-se cu sugestii constructive și corecturi la anumite momente mai dificile sau de corecție/ redactare. De asemenea cadrul didactic are un rol important în calitate de observator, notând și apreciind nivelul de implicare al participanților și al grupurilor în realizarea sarcinilor propuse.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII DE INTRODUCERE ÎN „DEPRINDERI DE VIAȚĂ”

A. Moment de provocare

✓ Moderatorul propune participanților timp de 1 minut să mediteze asupra motto-ului expus de gânditorul James Joyce: „*Mâine voi fi ceea azi am ales să fiu*”. Sunt ascultate câteva răspunsuri, după care moderatorul propune participanților să explice conceptul “A FI”. Pot fi analizate și alte citate celebre cu referire la specificul programului de activități extra-curriculare.

ce

Dacă se dispune de timp, se solicită și câteva răspunsuri scurte la întrebările:

- *Ce experiențe personale te definesc ca și persoană?*
- *Ce impact au deciziile nechibzuite pe care le iei uneori?*
- *Ce faci pentru a fi respectat de oamenii din jur?*

B. Activitatea propriu-zisă

✓ Moderatorul solicită participanților să analizeze prevederile și cerințele programului și **planificarea calendaristică**, elaborată din timp. Moderatorul propune participanților câte o fișă pe care este scris un subiect al programului de activități extra-curriculare care vor fi analizate pe parcursul anului. Copiii pot sugera cum pot să se implice, ce strategii ar dori să fie utilizate, ce produse pot realiza etc.

✓ Astfel, copiii vor înțelege mai bine care sunt așteptările de la ei și vor propune modalități concrete de implicare (în mod individual sau în grup) în realizarea obiectivelor preconizate. Ei vor deveni parteneri activi ai moderatorului, iar acesta de la urmă, va fi un ghid și îndrumător eficient al subiecților în procesul de dezvoltare a competențelor cu caracter de integrare.

C. Concluzii

✓ Moderatorul organizează elaborarea un poster cu denumirea “*Regulile de Aur*”, afișat pe perete. Se va atrage atenția participanților să respecte regulile unanim aprobate pe parcursul activităților extra-curriculare ulterioare.

În continuare sunt ascultate câteva exemple de inițiative și manifestare, de exemplu: *acțiuni de salubritate, binefacere sau de analiză a respectării regulilor școlare*.

✓ Moderatorul solicită subiecților să răspundă la câteva **întrebări**:

- *Care a fost ideea de bază a activității?*
- *Cum v-ați simțit în timpul activității?*
- *Ce idei au apărut pentru viitor?*
- *Cum ați dori să vă implicați activ?*

D. Sarcini pentru extindere:

Identifică o problemă în care ai putea să te implici împreună cu colegii sau prietenii pentru a găsi soluții.

Ce subiecte ai dori să fie discutate în activitățile ulterioare?

Ce activitate ai dori să fii ajutorul profesorului și chiar moderator?

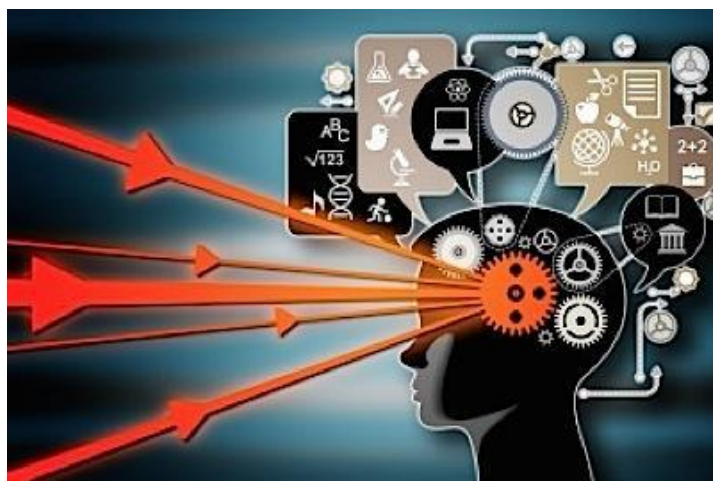
DEPRINDERI DE VIATA

Modulul I.

SUNT O PERSOANĂ PUTERNICĂ, RESPECT ȘI DORESC SĂ FIU RESPECTATĂ

- **VALORILE CE MĂ REPREZINTĂ**
- **GRUPUL DE INTERESE DIN CARE FAC PARTE**
- **ȘTIU CUM SĂ SOLUȚIONEZ UN CONFLICT**
- **CUM PREVENIM FAPTELE NEDEMNE**
- **NE ELIBERĂM DE STRES. GÂNDIM POZITIV**
- **INTERNETUL ÎN VIAȚA NOASTRĂ**
- **AUTOEVALUARE: NE PLACE CEEA CE FACEM**

PRODUSE:

- Album (poze, desene etc.)
- Interviu alcătuit și realizat
- Poster/ Pliant
- Proiect/mini proiect
- Scrisoare
- Studiu de caz
- Expozitie de creații
- Colaj
- Chestionar
- Materiale foto/ video
- Articol

Activitatea nr. 2. VALORILE CE MĂ REPREZINTĂ

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și a asigurarea interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interese

Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** modalităților de afirmare a persoanei și a grupului

- **Descrierea** valorilor și intențiilor copiilor în afirmarea de sine

Obiective operaționale: La sfârșitul activității copii vor demonstra că pot:

- să descrie posibilitățile persoanei pentru afirmarea sa
- să prezinte sistemul propriu de valori
- să demonstreze motivație pentru promovarea valorilor sale

Strategii:

- explicația;
- prezentarea;
- linia valorilor personale;
- discuția dirijată;
- fișa observatorului;
- jocul didactic.

Materiale:

- Imagini/ simboluri
- foi A4
- carioci
- jucărie moale
- minge

▪ DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

● Prezentarea propriei identități.

✓ Activitatea începe cu prezentarea participanților: nume și prenume, simbol, caracteristică. Identitatea persoanei poate fi prezentată prin diverse modalități: desen, caricatură, poza, ecuson etc., pregătite din timp sau completarea fișelor propuse de către moderator. Pe parcursul a 4-5 min. copiii sunt rugați să circule prin sală și să prezinte colegilor fișa/ ecusonul, pe care este reprezentat persoana.

✓ Moderatorul concluzionează că toate prezentările sunt reușite și apreciază originalitatea lor după anumite criterii: originalitate, mod de prezentare, design, expresivitate etc. În continuare, propuneți copiilor să formuleze câte o idee care cred ei că va fi dezvoltată în continuare pe parcursul programului de activități extra-curriculare, adică formularea unor așteptări care vor fi realizate pe parcursul anului.

B. Activitatea propriu-zisă

● Prezentarea:

✓ Copiii sunt rugați să mediteze timp de 1-2 min. asupra propriei persoane și să identifice câteva valori personale/ caracteristici, legate de interese sale, ocupații, apartenența la unele grupuri de interese, familie etc.

✓ Apoi, copiii vor realiza o **linie a valorilor personale** (unde vor indica 5-7 valori personale), care cred că sunt cele mai importante pentru ei și îi caracterizează. În legătură cu valorile identificate copiii vor explica cum aceste valori personale îi ajută să se afirme în diverse contexte.

✓ Dacă copiii întâmpină dificultăți, moderatorul poate propune exemple de valori personale, cum ar fi: *Viața, Sănătatea, Binele, Frumosul, Adevărul, Libertatea, Creativitatea, Toleranța* etc.

✓ Câțiva copii sunt rugați să prezinte pe rând produsul lor. Cealți colegi pot adresa întrebări sau completa cu răspunsurile lor.

✓ Moderatorul are **rolul de observator**. El observă activitatea copiilor în timpul activității extracurriculare, folosind criteriile:

- a) *nivelul de organizare a persoanei;*
- b) *nivelul de înțelegere a sarcinii;*
- c) *puterea de convingere și calitatea expunerii;*
- d) *posibilitatea de a formula și adresa întrebări;*
- e) *calitatea produsului realizat – linia valorilor.*

✓ După câteva prezentări, moderatorul inițiază o **discuție dirijată**, adresând copiilor câteva întrebări, rugându-se să formuleze răspunsul succint, printr-un enunț:

- *Cine sunt Eu? (Exemplu: Un copil dornic de a se afirma);*
- *Ce interese am? (Exemplu: Sunt pasionat de sport, muzică și dans);*
- *Care sunt valorile mele? (Exemplu: Prietenie, Sănătate, Organizare);*
- *Ce posibilități am? (Exemplu: Să învăț mai bine);*
- *Ce apreciez cel mai mult în oameni? (Exemplu: Faptul că mă înțelege);*
- *Cine sunt persoanele care mă ajută și mă inspiră? (Exemplu: Prietenii, rudele, părinții);*
- *Ce atitudine trebuie să am față de mine și persoanele din jur? (Exemplu: Să fiu mai organizat/ă);*

✓ Dacă dispune de timp, moderatorul poate explica unele **categorii de valori**:

- a) **Generale:** Libertate, Iubire, Dreptate, Sănătate, Educație, Munca, Toleranță, Spiritualitatea;
- b) **Fizice:** Sportul și mișcarea, Sănătatea, Alimentația corectă, Plăcerile vieții;
- c) **Familiale:** Relația cu membrii familiei, Comunicarea eficientă cu cei din jur, Siguranța;
- d) **Vocaționale:** Voluntariat, Ajutor, Leadership, Creștere personală; Calitate, Responsabilitate;
- e) **Sociale:** Puterea de influență, Recunoaștere, Egalitate, Prietenie;
- f) **Mentale:** Înțelepciune, Curiozitate, Intuiția, Gândirea logică, Organizare;
- g) **Spirituale:** Credință, Integritate, Inspirație, Pace și liniște interioară, Armonia etc.

C. Concluzii

• Fișa observatorului:

✓ Moderatorul prezintă elementele observate pe parcursul activității, punând accent pe aspectele pozitive și valorile de bază personale pe care le-au evidențiat copiii. El va menționa că fiecare persoană dispune de anumite valori, care servesc fundamente pentru a-și realiza visurile. Deși posibilitățile persoanelor sunt diferite, ele ar trebui valorificate pentru consolidarea imaginii de sine și afirmarea în societate.

• Joc didactic.

✓ Activitatea finalizează cu un joc didactic. Copii sunt rugați să formeze un cerc. Aruncând pe rând o minge sau o jucărie moale unul altuia ei vor reflecta asupra lucrurilor care au fost învățate la această activitate, enunțând: *Eu azi am învățat... Cel mai mult la această activitate mi-a plăcut ... În următoarele activități mă voi strădui să fiu mai... Apreciez oamenii din jur pentru ...*

✓ Moderatorul concluzionează asupra **calităților de personalitate** care, de regulă, sunt apreciate înalt de alte persoane în diverse contexte, precum: *respectul reciproc, autoorganizarea, disciplina, demnitatea persoanei, încrederea în sine, patriotismul, dragostea de țară și de persoanele dragi* etc. Copiii vor completa răspunsul moderatorului și sunt rugați să demonstreze aceste valori în activități practice zi de zi.

Sarcini pentru extindere: Sarcini de scurtă durată:

Pe parcursul câtorva zile, observă cum interacționează oamenii între ei. Identifică exemple de **bune practici** care cred că sunt o pildă bună de urmat și să le scrie în Fișa nr. 1.

Sarcini de lungă durată:

La dorință, copiii vor colecta poze, imagini, informații despre familie, țara în care trăiește, dar și despre oamenii apropiați, pentru a le utiliza în activitățile ulterioare.

Anexa nr. 1. Valorile personale

Valorile personale sunt punți, de la care pleci ca să-ți îmbunătățești nivelul de trai și relațiile cu ceilalți. Valorile personale sunt definite în mare parte de scopul principal din viața persoanei și/sau de scopurile stabilite pentru fiecare domeniu important din viață.

Domeniile care definesc scopurile de bază ale persoanei și valorile sunt:

- munca/ cariera/ învățătura;
- ocupații/ interese/ implicații;
- prieteni/ relații cu diverse persoane;
- sănătate/ stare fizică;
- evoluție/ spiritualitate;
- familie/ iubire;
- contribuție/ menire;
- distracție/ relaxare etc.

Pentru a determina ceea ce vrei cu adevărat în viață, este necesar un volum imens de muncă/ învățătură/ implicare, deoarece ceea ce ești acum e definit de:

- dorințele și pasiunile persoanei (multe dintre ele preluate de la alții);
- posibilitățile persoanei (care trebuie realizate);
- valorile personale (care constituie coloana vertebrală a individului, ele aparțin și altor persoane,

de aceea uneori pot apărea situații de colaborare, dar și de conflict).

De exemplu, posibilitatea: „Vreau mai multe să realizez”, ține de răspunsurile la mai multe întrebări:

1. Cine sunt?
2. Ce-mi doresc?
3. Ce mă inspiră
4. De ce îmi doresc mai multe:
5. Cum aş putea să le realizez?
6. Ce m face fericit în viață?
7. Pentru ce voi fi apreciat de persoanele din jur?
8. Care este domeniul în care mă pot realiza?
9. Care sunt valorile personale de bază?

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și de asigurare a interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interese

Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** modalităților de afirmare a persoanei și a grupului
- **Descrierea** valorilor și intențiilor copiilor în afirmarea de sa
- **Promovarea** valorilor personale și ale grupului/ comunității, demonstrând exemplul de comportament și asumarea responsabilității

Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să identifice caracteristicile grupul din care face parte
- să analizeze valorile de bază ale grupului de interese
- să demonstreze motivație pentru consolidarea valorilor grupului în diverse contexte

Strategii:

- asalt de idei;
- prezentarea;
- lucrul în grup;
- mini-eseul;
- discuția dirijată.

Materiale:

- foi flipchart
- foi colorate
- carioca

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII**A. Moment de provocare**

▪ **Asalt de idei:** Caracteristicile grupului de interese.

✓ Propuneți copiilor să identifice câte o **caracteristică pentru grupul de interese** din care face parte și să o scrie pe o fișă. Apoi copiii

sunt rugați să se ridice și să lipească fișele cu caracteristică identificată pe **posterul** pregătit din timp, cu un **arbore simbol** (Anexa nr. 1),

✓ În cele din urmă s-a reușit realizarea unui arbore împodobit cu diferite caracteristici, care constituie unele valori ale grupului de interese din care face parte copilul. Moderatorul poate propune și alte caracteristici, dacă e cazul: *grup organizat; grup responsabil; grup original; grup cu idei inedite; grup cu mari perspective; grup cu responsabilități asumate; grup inteligent etc.*

B. Activitatea propriu-zisă**▪ Lucrul în grup:**

✓ Copiii, repartizați în echipe a câte 4-6 persoane, sunt rugați să discute și să realizeze o **listă a valorilor grupului** din care fac parte. De asemenea, în echipe se va identifica un lider care va prezenta produsul echipei – *lista de valori*. Apoi copiii vor compara listele de valori prezentate ale echipelor, să identifice pe cele care nu se repetă de la o echipă la alta și să le descrie cu propriile cuvinte în 2-3 propoziții.

✓ Moderatorul adresează copiilor câteva întrebări:

- Care sunt valorile de bază ale grupului?
- Care din ele vă par mai importante?
- Cum explicați importanța valorilor pentru grup?
- Ce prezintă pentru fiecare din voi valorile grupului?

✓ Moderatorul propune participanților să discute în continuare în echipe și să formuleze un răspuns la întrebarea: *Cum am putea să menținem și să consolidăm valorile grupului din care facem parte?* Dacă este cazul, moderatorul poate completa lista de valori ale grupului, pe care le consideră mai importante: *prietenos, unit, organizat, cu respect, cu bun simț, integru, bun, de încredere etc.*

✓ Moderatorul poate completa că valorile grupului sunt fundamente pentru menținerea și consolidarea grupului. Fiecare membru al grupului ar trebui să aibă o atitudine specială față de valorile comune, contribuind direct cu fiecare

acțiune sau inacțiune, cu vorbele, faptele și responsabilitatea demonstrată. Valorile nu sunt izolate, ci formează un sistem. Când o valoare este pierdută, grupul slăbește, iar atunci când o valoare este adoptată – grupul se consolidează.

C. Concluzii

• Mini-eseul:

✓ Moderatorul propune elevilor să analizeze câteva imagini și să realizeze un mini eseu din 5-7 propoziții la tema: *"Valorile grupului meu"*. Vor fi ascultate câteva creații ale elevilor.

✓ Moderatorul comentează pe scurt fiecare prezentare a copiilor și formulează o concluzie cu referire cât de importante sunt valorile grupului pentru viitorul acestuia, dar și pentru afirmarea fiecărui individ în parte.

Discuția dirijată:

✓ Moderatorul organizează o **discuție dirijată** despre implicarea grupului la general și a echipelor, în special, în cadrul activității. Copiii sunt rugați să explice cum au comunicat și au colaborat membrii echipei între ei. În special, se va atrage atenție prezentărilor de către liderii echipelor.

✓ Se va menționa că produsele grupului sunt foarte reușite și merită aprecierea cea mai înaltă din partea tuturor persoanelor prezente la activitate. Aceasta se va întreprinde pentru a încuraja copiii să se implice și mai activ în lucrul echipei/ grupului, să se învețe să-și autoaprecieze munca proprie și relațiile dintre ei.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Urmărește cum interacționați între voi în cadrul grupului dat și în alte activități. Observă zilnic cum valorile grupului sunt respectate. Concluziile sunt fixate în Caietul de sarcini.

Meditează cum dorești să fie prezentat grupul de interese din care faci parte. Propune o denumire, deviză/ motto, simbol, cântec etc.

Sarcini de lungă durată:

Selectează sau fă poze despre activitatea grupului pentru un **album al grupului de interese**.

Anexa nr. 1. Șapte valori ale grupului de interese

Valorile ne fac ceea ce suntem noi ca și oameni, iar acestea pot fi acceptate în funcție de situație, modul de gândire. Umanitatea a fost creată cu ajutorul valorilor și este foarte greu de stabilit care sunt cele mai importante dintre ele, însă ne asumăm implicarea în consolidarea valorilor.

1. **Respectul** este una dintre cele mai des menționate valori ale grupului deoarece este necesar în absolut toate interacțiunile sociale. Fiecărei persoane îi place să fie respectată pentru ceea ce este de aceea ar trebui să oferim respect, pentru a primi înapoi același lucru din partea altora.
2. **Integritatea** este de un real folos pentru toată lumea și ne ajută să avem încredere unii în alții. Faptul că suntem corecți, onești și că spunem adevărul chiar și atunci când avem de suferit denotă tărie de caracter și admirație.
3. **Înțelepciunea** poate fi cultivată încă de la vârste mai fragede. Orice om poate încerca și chiar reuși să devină mai înțelept dacă își dorește cu adevărat. Pentru aceasta ar trebui să se implice, să analizeze experiențele altora și să ia ce crede că este util pentru aceasta.
4. **Iubirea** este cu siguranță una dintre valorile fundamentale umane. Fără iubire viața de multe ori nu are farmec, iar cei care nu experimentează această senzație au falsa impresie că trăiesc.
5. **Bunătatea** ne face mai buni. Oamenii buni ar trebui respectați pentru că ei chiar cred cu tărie că îi pot ajuta pe alții și încearcă să înfăptuiască acest lucru cât de des posibil.
6. **Încrederea** că poți schimba ceva dacă muncești și crezi în tine, ne ajută să facem multe lucruri în viață. De asemenea, trebuie să avem încredere persoanele apropiate, pentru ca și ei să se încreadă în tine.
7. **Prietenia** nu trebuie să lipsească din viața unui om chiar dacă are un singur prieten adevărat. Alegem cu grijă prietenii pentru a ne bucura pe deplin de ceea ce înseamnă o relație sinceră de prietenie.

Activitatea nr. 4. ȘTIU CUM SĂ SOLUȚIONEZ UN CONFLICT

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și a asigurarea interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interes

Pași în formarea competențelor

• **Identificarea** modalităților de afirmare a persoanei și a grupului

• **Promovarea** valorilor personale și ale grupului/ comunității, demonstrând exemplu de comportament și asumarea responsabilității

Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să identifice cauzele conflictelor și a neînțelegerilor dintre persoane
- să analizeze barierele în comunicare eficientă
- să propună modalități de soluționare a conflictele prin negociere și compromis

Strategii:

- gândește/ perechi/ prezintă;
- studiu de caz;
- lucrul în grup;
- analiza comparativă;
- microfonul liber.

Materiale:

- minge de joc
- foi colorate
- carioci
- foi flipchart

DESĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

▪ Gândește/ perechi/ prezintă:

✓ Moderatorul propune elevilor să mediteze și să formuleze câte un răspuns succint la întrebările: **Ce este un conflict? De ce apar conflictele?**

✓ În baza răspunsurilor la întrebările adresate, moderatorul propune copiilor să se aranjeze în cerc și să inițieze o discuție despre gândurile care apar de obicei atunci când auzim cuvintele "conflict", "situație de conflict", aruncând o minge de la unul la altul.

✓ Se va atrage atenție că întotdeauna atunci când apar conflicte, nu ne simțim bine, deși viața noastră fără conflicte este imposibilă, totuși trebuie să ne învățăm să le soluționăm pașnic, prin comunicare eficientă, negociere și compromis.

B. Activitatea propriu-zisă

✓ Moderatorul propune participanților un **studiu de caz:**

"Ionela elevă din clasa a VII-a a avut o discuție neplăcută cu Marian, elev din clasa a VI-a din cauza că acesta din urmă a insistat să prezinte primul numărul său la concursul de cântece populare, dedicat "Zilelor localității".

Ionela a încercat să-i explice lui Marian că ea în această zi trebuie să participe și la altă activitate, așa cum este membrul Consiliului elevilor din școală și deseori ea este înțeleasă.

Marian a refuzat categoric, spunând că "nu-l doare capul" și nu vrea să cedeze locul lonelei. Ionela a fost susținută și de alți colegi de clasă, Marian fiind îmbrâncit, spunându-i că încă este mic și trebuie să cedeze locul lonelei, mai ales că ea este mai mare și este cea mai activă elevă din școală.

Marian s-a adresat fratelui mai mare, pentru "a face ordine"... Fratele mai mare a lui Marian a agresat-o verbal pe Ionela, comunicându-i că dacă "se leagă de cei mai mici o s-o pățească zdravăn..."

Ionela s-a adresat drigintei de clasă și administrației școlii..."

✓ Moderatorul propune copiilor să formeze grupuri a câte 4-6 membri și să alcătuiască **Harta conflictului**. Se va urmări analiza următorilor factori:

- Siguranța copiilor în incinta școlii;
- Modalități de comunicare eficientă între elevi;
- Posibilități de reformulare a mesajelor cu conținut agresiv;

- Forme de negociere și soluționare a conflictelor pe cale pașnică.

În funcție de timpul disponibil pot fi analizate și alte situații de conflict dintre elevii din școală.

Analiza comparativă:

Moderatorul propune elevilor să analizeze **Barierile în comunicare**, care pot duce la conflict:

- deficiențe de comunicare la nivelul emitătorului (elevul Marian);
- existența unor „filtre mentale” la nivelul subiecților comunicării (elevii implicați în conflict);
- caracterul agresiv al implicării personale în cadrul comunicării unor părți implicate în conflict (fratele mai mare a lui Marian);
- credibilitatea acordată de fiecare dintre participanți interlocutorului său;
- selectivitatea percepțiilor, judecăți de valoare diferite;
- diferențe semnificative între experiențele anterior acumulate de participanți.

Moderatorul comentează unele răspunsuri a copiilor și propune câteva soluții de rezolvare a conflictului:

- Medierea conflictului de către un profesor, consilier sau psiholog;
- Informarea și implicarea părinților în rezolvarea conflictului;
- Dezbaterea cazului la orele de dezvoltare personală și a altor subiecte legate de situațiile de conflict din clasă;
- Implicarea elevului Marian în activitățile Consiliului elevilor și responsabilizarea lui;
- Discuții individuale și în grup cu cei implicați în conflict;
- Monitorizarea comportamentului elevului Marian și a altor elevi cu comportament agresiv.

Soluția optimă: Crearea unei comunități educaționale, în care elevii se sprijină unii pe alții.

✓ Caracteristicile acestora ar putea fi:

a) Cooperare: copiii învață să lucreze împreună, să aibă încredere unii în ceilalți și să-și împărtășească preocupările, fiind susținuți și înțeleși la necesitate; b) Comunicare: copiii învață să observe atent, să comunice ceea ce au de spus, să-i asculte atent pe ceilalți. c) Toleranță: copiii învață să respecte și să valorizeze pozitiv diferențele între oameni, să înțeleagă propriile prejudecăți și modul în care acestea acționează; d) Expresie emoțională pozitivă: copiii învață să-și exprime sentimentele, în special supărarea sau nemulțumirea, în modalități neagresive și nedistructive. Totodată, ei învață autocontrolul mesajelor și faptelor sale; e) Rezolvarea conflictelor: copiii deprind abilitatea de a răspunde în mod creativ și pașnic într-o situație conflictuală.

C. Concluzii

Microfonul liber:

✓ Propuneți elevilor să se pronunțe cum văd ei activitatea unui *Centru de mediere școlară* din instituție. Se va atrage atenție că este o mare deosebire între un *judecător* și *mediator*. Judecătorul de regulă, ascultă părțile implicate în conflict și dă sentințe, pe când mediatorul ascultă atent participanții la un conflict, dar nu ia decizii, lăsându-i să se exprime și încurajându-i pe aceștia să propună soluția conflictului. Una din strategiile eficiente a medierii este inversarea rolurilor.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

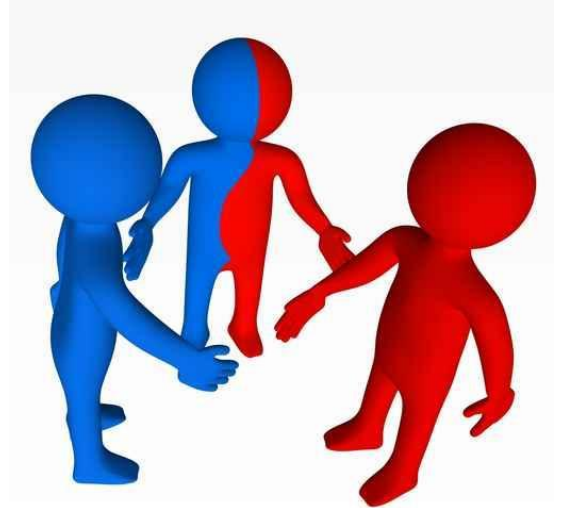
Elaborează un regulament al *Centrului de Mediere școlară* din instituție. În caz că vei deveni mediator, care vor putea fi acțiunile tale de bază.

Sarcini de lungă durată:

Elaborează câteva cerințe pentru un eventual concurs, cu genericul: "*Mesajul meu pentru o viață nonconflictuală*", organizat la nivelul clasei/ școlii.

Anexa nr. 1. Sugestii pentru organizarea medierii școlare în instituția de învățământ

- Conflictele școlare au existat dintotdeauna. Ele pot apărea între elevi din diverse **cauze**: *competiția neloială, dorința de afirmare cu orice preț, invidia, antipatia reciprocă, intoleranța, nepotrivirile de caracter, lupta pentru dominarea grupului, comunicarea slabă, exprimarea nepotrivită a emoțiilor, lipsa priceperilor de rezolvare a conflictelor, agresiunile nemotivate din partea colegilor, criticile aduse persoanelor, agresarea prietenilor, aroganța, minciunile, ridiculizarea aspectului fizic* etc.
- Îmbrâncirea unui coleg, o ceartă cu o colegă, neînțelegeri între persoane, interpretarea diferită a valorilor etc. sunt foarte răspândite între copii. De aceea serviciile de mediere școlară sunt necesare pentru aplanarea conflictelor și a neînțelegerilor. Aceasta constă în facilitarea dialogului constructiv între elevi, îmbunătățirea imaginii și încrederii, monitorizarea copiilor în ceea ce privește incluziunea școlară, elaborarea și implementarea programelor de comunicare eficientă etc.
- Un conflict ce privește o neînțelegere cu colegul de bancă, neînțelegere care până la pauza următoare trece de la sine, este total diferită de o neînțelegere care rămâne în mintea școlarului, căreia i se adaugă și alte nemulțumiri, din care cauză poate apărea agresivitate, violență verbală și apoi fizică de nedorit, cu efecte dezastruoase pentru cei implicați în acel conflict, dar și pentru respectiva instituție de învățământ.
- Medierea conflictelor școlare se impune acolo unde conflictele iau o amploare deosebită și degenerază în alte conflicte. În micile neînțelegeri de zi cu zi „mediatorul de serviciu” poate fi fiecare cadru didactic sau o persoană de încredere. Medierea trebuie să se conducă de principiul conform căruia fiecare elev este bun, el are doar neînțelegeri ale realității care îl înconjoară, fapt ce duce uneori la reacții cu implicarea disputelor.
- Încetarea conflictului școlar printr-o soluționare pe cale amiabilă și pașnică în cadrul unui proces de mediere are un ecou răsunător printre colegii părților conflictului. O reușită a medierii în astfel de conflicte aduce elevii în terenul cooperării, înțelegerii, comunicării, relaționării, dialogului, constituind un exemplu veritabil de colegialitate și conviețuire în timpul petrecut la școală.
- Medierea conflictelor școlare poate fi solicitată de părțile (elevi, cadre didactice, alte persoane) din conflict, iar dacă părțile din conflict sunt elevi minori, medierea poate fi solicitată de către părinții acestora sau de către administrația instituției, cu acordul părinților. Mediatorul se prezintă la instituția de învățământ unde a avut loc conflictul și doar după ce parcurge împreună cu părțile din conflict o ședință de informare privind medierea, părțile pot decide dacă parcurg în continuare procesul de mediere sau refuză medierea.
- Astfel, programele privind medierea în școli, vizează educarea elevilor în spiritul soluționării amiabile a disputelor, a conflictelor dintre ei. Uneori se apelează la medieri simulate în cadrul instituțiilor de învățământ, pentru că elevii să poată vedea modul în care își pot soluționa o neînțelegere.
- E bine ca elevii să cunoască încă din timpul școlii beneficiile dialogului constructiv, a comunicării deschise, identificării și alegerii propriei soluții în conflictele ce sunt proprii firii umane.

Anexa nr.2. **A. CUM FUNCȚIONEAZĂ MEDIEREA ȘCOLARĂ?**

1. Prima etapă – începerea medierii

- comunicarea mesajului de introducere în mediere
- explicarea esenței medierii, rolului mediatorului
- familiarizarea cu regulile ce trebuie respectate în cadrul medierii
- pregătirea părților pentru însăși medierea

2. Etapa a II-a – relatările părților/ identificarea problemelor

- mediatorul propune părților să povestească pe rând întâmplarea
- mediatorul rezumă să se convingă că mesajul a fost înțeles corect
- mediatorul clarifică esența conflictului din toate părțile

3. Etapa a III-a – identificarea soluțiilor

- părțile propun cât mai multe soluții pentru soluționarea conflictului
- alegerea soluțiilor care sunt acceptate de ambele părți
- mediatorul ajută la identificarea momentelor de interes comun
- mediatorul se încredințează că soluțiile alese sunt reale și înțelese bine de ambele părți

4. Etapa a IV-a – încheierea medierii

- dacă părțile au ajuns la soluții, care sunt acceptabile, mediatorul le înscrie în acordul de mediere și face cunoștință părțile
- dacă medierea s-a terminat fără un rezultat așteptat pentru părți, mediatorul rămâne imparțial și încheie procesul medierii, lăsând părțile să hotărască singuri etapa următoare

5. Etapa a V-a – muncă post mediere

- mediatorul evaluează etapele care au avut loc și formulează concluzii imparțiale cu referire la mediere
- propunerea unor căi de îmbunătățire a procesului de mediere școlară.

B. REGULILE

PE CARE LE RESPECTĂ UN MEDIATOR ÎN CADRUL MEDIERII ȘCOLARE

1. Un mediator trebuie să fie imparțial/neutru

Un mediator bun nu judecă părțile implicate într-un conflict, ci ocupă o poziție dependentă de aceasta, chiar dacă crede că o parte are dreptate, iar alta nu. Dacă un mediator consideră că capacitatea lui de a rămâne imparțial poate fi afectată (de exemplu este implicat un prieten sau persoană cu interese similare) trebuie să renunțe să medieze și să transmită cazul unui alt mediator.

2. Un mediator nu este judecător sau arbitru care decide ce trebuie de făcut

Un mediator bun trebuie să evite să facă interpretări sau să dea sfaturi de soluționare a conflictului (pentru a nu fi învinuit pentru decizie), ci doar să rezume ceea ce a înțeles și să conducă părțile spre a propune ei soluții de rezolvare potrivite a problemei. Conflictul este al părților și doar ei poartă responsabilitatea pentru soluționarea lor.

3. Un mediator nu spune altora despre ce s-a vorbit la mediere

Un mediator trebuie să păstreze confidențialitatea, adică nu poate povesti altor persoane despre lucrurile întâmplate pe parcursul medierii, fără permisiunea părților implicate. Totuși un mediator nu poate rămâne indiferent atunci când este vorba de săvârșirea unei infracțiuni sau de vătămarea într-un fel a sănătății persoanelor.

Întrebări de înțelegere

- De ce oamenii au nevoie de anumite reguli în organizarea vieții lor? De ce sunt necesare regulile desfășurării unui proces de mediere? Ce s-ar întâmpla dacă o regulă sau alta nu s-ar respecta?

Activitatea nr. 5. CUM PUTEM PREVENI FAPTELE NEDEMNE

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și a asigurarea interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interes

Pași în formarea competențelor

● **Identificarea** modalităților de afirmare a persoanei și a grupului

● **Promovarea** valorilor personale și ale grupului/ comunității, demonstrând exemplul de comportament și asumarea responsabilității

Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să identifice cauzele săvârșirii unor abateri de la reguli și norme
- să analizeze diferite cazuri de abateri și delict
- să propună modalități de îmbunătățire a comportamentului copiilor

Strategii:

- asociații libere
- explicația;
- lucrul în perechi
- lucrul în grup;
- studiu de caz;
- discuții dirijate.

Materiale:

- fișe de lucru
- foi A4
- carioci
- foi flipchart

DESĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

Asociații libere:

✓ Moderatorul scrie în mijlocul tablei sau pe un poster cuvântul **ABATERE**. Elevii sunt rugați să se apropie de tablă/ poster și să scrie toate

cuvintele care se asociază cu acest termen.

(Exemple de sinonime ale

abaterii: încălcare, infracțiune, delincvență).

✓ Moderatorul explică definiția termenului **abateri** - act nepermis de lege și sancționat printr-o pedeapsă corecțională, iar **delicvență** - o acțiune imorală și ilegală, prin care sunt aduse anumite daune și prejudicii oamenilor/ societății.

Informație suplimentară pentru profesori:

Copiii în situații de violență: Atunci când copiii se confruntă cu situații de violență:

- a) pot deveni mai retrași;
- b) pot manifesta nesiguranță și lipsă de încredere în sine și în ceilalți;
- c) nu se pot concentra pentru activitățile școlare;
- d) au un randament școlar în scădere;
- e) pot adopta modele violente de comportament, deseori ei înșiși pot deveni victime ale unor comportamente violente;
- f) nu cunosc alternative de rezolvare a problemelor în conflict;
- g) nu consideră violența un fapt obișnuit;
- h) nu au dezvoltate abilități de stăpânire a emoțiilor și autocontrol.

✓ Se va menționa că principalele manifestări ale abaterilor, întâlnite la copii sunt: nerespectarea regulamentului școlii, absenteismul, încălcări de disciplină etc. Exemple de delict: furtul, vagabondajul, consumul de droguri, tâlhărie, violul, crimă.

B. Activitatea propriu-zisă

Lucrul în perechi:

✓ Copiii, repartizați în perechi, sunt rugați să discute și să completeze o **agendă cu notițe paralele** (din Fișa elevului), pornind de la următoarele întrebări:

▪ Ce este o <i>abateră</i> ?	✓ Moderatorul va urmări dacă copiii au înțeles explicațiile din tabel și va completa, dacă e cazul.
▪ Ce include o <i>abateră de la respectarea legii sau regulilor</i> ?	Important este să observe completările în rubrică 1.
▪ Ce factori conduc la <i>manifestări ilegale și imorale</i> ?	3-a tabelului și să acorde suport la necesitate.
▪ Cum putem evita implicarea în <i>săvârșirea unor fapte care contravin legii/ bunului simț</i> ?	Copiii sunt îndemnați să discute și să scrie exemple pe care le cunosc sau să completeze explicațiile din rubrică 2.

C- Concluzii

• Lucrul în grup:

✓ Propuneți elevilor să se unească în mini echipe câte 2 perechi și să formuleze un răspuns succint la întrebarea: *Ce soluții concrete propuneți pentru prevenirea abaterilor de la reguli și norme?* Vor fi ascultate câteva răspunsuri ale elevilor, după care moderatorul propune să asculte un **studiu de caz**:

"Sandu, elev în clasa a VI-a, provine dintr-o familie cu o situație materială modestă. El înțelege starea materială a familiei sale și nu mai are pofta pentru a-și continua studiile. Treptat a dispărut interesul pentru învățătură și a luat câteva note nesatisfăcătoare. A început să urască unele discipline școlare, răspundă urât la observațiile unor profesori. Dirigintele observă comportamentul deviant al lui Sandu și a încercat să discute cu el. Răspunsurile lui Sandu erau aruncate cu furie: „Ce vă interesează? E problema mea, știu eu când să învăț!” Într-o zi tatăl său îl întreabă pe Sandu cum îi merg treburile la școală. Băiatul îi răspunde: „Bine, tată, bine!” În zilele următoare a evitat ora de matematică, iar pe lângă ea și pe altele... Pleca în fiecare zi de la școală fără motive. S-a „împrietenit” cu doi colegi care la fel chiuleau, hoinureau și fumau. Unul dintre aceștia aducea țigări scumpe. La întrebarea: „De unde le ai?”, „prietenu” răspundă: „Se găsesc”. Plăcerea comună devenea tot mai distractivă... Odată ...”

✓ Elevii sunt rugați să anticipeze sfârșitul acestui studiu de caz. Moderatorul va continua discuția cu copiii, propunându-și soluții concrete pentru a îmbunătăți comportamentul lui Sandu. Se va atrage atenție experiențelor și a învățămintelor pe care le-au luat copiii din activitatea dată.

✓ Este neapărat important ca elevii să cunoască care sunt sancțiunile ce pot fi aplicate pentru minorii care au comis abateri: a) *observația individuală*; b) *anunțarea părinților*; c) *muștrare orală și scrisă*; d) *eliminarea de la lecții pe o anumită perioadă*.

✓ În calitate de exercițiu, elevii completează "Arborele faptelor bune".

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Meditează asupra faptelor de abatere și explică de ce unele persoane respectă regulile, legile și normele morale, iar alții le încalcă.

Propune un model de societate în care toate persoanele ar respecta legile și demonstra un comportament adecvat.

Sarcini de lungă durată:

Elaborează scenariul unei activități, care poate fi desfășurată în clasă sau școală, cu genericul "Copiii împotriva violenței". Propune modalități de implicare personală și a colegilor.

Analizează conținutul materialelor din Internet sau ale programelor TV vizionate în ultimul timp. Identifică câteva din ele care dezvoltă deprinderile de viață și capacitățile tale intelectuale.

Anexa nr. 1. Strategii specifice de consiliere a minorilor cu un comportament deviant

Problema centrală a minorilor cu un comportament deviant rămâne dificultatea de adaptare și integrare școlară/ socială. De aceea, în vederea reintegrării, demersurile consilierului se vor orienta către Strategii menite să echilibreze și să optimizeze personalitatea copilului. Există deja o serie de Strategii clasice: stingerea comportamentelor indezirabile, modelarea, antrenamentul asertiv, tehnica reacției adverse prin sancțiune, metoda contractuală.

- **Stingerea comportamentelor nedorite** -

Dorind să iasă în evidență în grupul său, minorii adoptă adesea comportamente șocante. Consilierul, cadrele didactice și părinții, prin acord comun, vor aproba și încuraja doar acele conduite dezirabile, evitând să dea atenție celor ostentative sau agresive. Observând că

acestea din urmă nu mai produc efectul scontat, copilul va renunța la ele. Stingerea parcurge trei etape: inițial comportamentele indezirabile se intensifică, pentru ca apoi să slăbească treptat din cauza lipsei de întărire, iar în final comportamentul este uitat și înlocuit.

- **Modelarea** se bazează pe puterea exemplului. În anturajul copilului se află persoane care, prin forța lor charismatică, îl determină să le imite comportamentul. Esența Strategiei constă în dislocarea unor conduite negative dobândite prin imitație și plasarea copilului sub influența unor modele demne de urmat (consilier, părinți, profesori, colegi).

- **Antrenamentul asertiv** vizează învingerea dificultăților de interrelaționare ale unora dintre elevi. Consilierul va recurge la diferite procedee, astfel încât minorul să dobândească deprinderi de relaționare și comunicare, mai întâi în familie, apoi în clasă, grup de interese și ulterior în societate.

- **Tehnica aversivă** presupune utilizarea sancțiunilor pentru a amenda comportamentele nedorite. Pentru a reuși, este nevoie de asentimentul copilului și de motivația lui intrinsecă de a se debarasa de aspectele neplăcute ale personalității, păstrând, prin întărire, doar pe cele socialmente aprobate.

- **Metoda contractuală** este din ce în ce mai des utilizată în consiliere. Minorul deviant renunță prin contract la conduitele sale reprobabile, primind o recompensă ori de câte ori și-a putut controla comportamentul în sens pozitiv, realizând astfel, scopul planificat în înțelegere cu consilierul.

Activitatea nr. 6. NE ELIBERĂM DE STRES. GÂNDIM POZITIV

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și a asigurarea interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interese

Pași în formarea competențelor

● **Identificarea** modalităților de afirmare a persoanei și a grupului

● **Promovarea** valorilor personale și ale grupului/comunității, demonstrând exemplu de comportament și asumarea responsabilității

Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să descrie situații de stres și consecințele lor
- să analizeze Strategiile de promovare a unei gândiri pozitive
- să propună diverse modalități de a activități pentru a diminua stresul

Strategii:

- scaunul fierbinte;
- jocul de rol;
- lucrul în grup;
- povăța;
- jocul didactic.

Materiale:

- fișe de lucru
- foi color
- cariocă
- foi flipchart

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

▪ Scaunul fierbinte:

✓ Rugați elevii să iasă pe rând în fața grupului și fiind așezat pe un scaun va relata o situație scurtă în care nu s-a simțit bine.

✓ Moderatorul comunică că scaunul a devenit fierbinte și ar trebui să se elibereze de gânduri rele și să se răcească. Pentru aceasta copiii vor răspunde la câteva întrebări:

- Care sunt cele mai frecvente cauze de ce persoanele devin tensionate și stresate?
- Cum putem să învățăm să ne eliberăm de stres?
- În ce măsură este important să cunoaștem tehnicile anti-stres?

B. Activitatea propriu-zisă

● Joc de rol:

✓ Copii vor fi repartizați în perechi: o persoană va pregăti un joc de rol de **pesimist**, iar a doua persoană cea de **optimist** în legătură cu soluționarea unei probleme, de exemplu: "Cum evităm stresul?"

a.) **Mintea pesimistului** nu reușește să se rupă de problemă, de conflict sau de o stare de incertitudine. Tot ceea ce face o minte pesimistă este să repete exact acea frază care îi dă emoțiile negative ce duce la stres.

Nu e greu să fii pesimist! Ai nevoie numai să găsești o problemă bună, apoi să te gândești că în fiecare zi această problemă se agravează tot mai mult. Să nu te gândești deloc la soluții... și ai reușit să fii pesimist.

b.) **Optimistul** se "rupe" de problemă și își insuflă că "mâine o să fie mult mai bine". În fiecare zi el repetă un enunț? Azi a fost o zi bună, dar mâine va fi și mai bună. Sunt recunoscător celor care m-au ajutat. Nu știe cum și ce, dar gândul lui îl duce spre găsirea de soluții. Mintea relaxată găsește soluții.

✓ Apoi se va discuta în perechi convingând unul pe altul, în baza rolului pe care îl joacă. Vor fi ascultate câteva răspunsuri ale copiilor, după care vor fi analizate consecințele gândirii pesimiste și optimiste. La această etapă a activității moderatorul propune participanților să identifice câte o tehnică de a-l transforma pe un pesimist într-un optimist.

- ✓ Pot fi utilizate câteva reguli simple:
 - **Liniștește-te.** După ce te-ai mai liniștit, mintea poate să vadă și soluții, nu doar probleme;

- **Relaxează-te.** Gândirea pozitivă nu se poate instala într-o minte agitată. Oamenii stresați sunt mai puțin fericiți și împliniți;
- **Ajută o persoană care are o problemă.** Ajutând o persoană mai slabă, vei căpăta puteri noi. Atunci înțelegi că problema ta, în comparație cu a lui este minoră și nu are de ce să-i atragi o mare atenție.

✓ Moderatorul va prezenta și alte câteva **tehnici anti-stres:**

1. *Transformarea stresului în prieten. Stresul este o parte componentă a vieții omului;*
2. *Stresul este contagios;*
3. *Relaxează-te prin respirație adâncă și corectă;*
4. *Ocupă-te cu ceva interesant;*
5. *Mănâncă cu poftă, dormi sănătos și fii fericit!*

C- Concluzii

• **Povața:**

✓ Moderatorul face unele concluzii, pornind de la conținutul parabolei: *"Mă plimbam pe o stradă. Văd la picioarele mele o frunză. Era pe jumătate uscată, dar răspândea un miros foarte plăcut. O iau de jos și o miros cu o plăcere mare.*

- *Tu, ce răspândești un miros atât de plăcut, ești o frunză de trandafir?*

- *Nu, nu sunt frunză de un trandafir, dar am trăit câțva timp lângă un trandafir. De acolo vine parfumul ce-l răspândesc..."*

✓ Copiilor li se propune să comenteze în 2-3 propoziții parabola. Moderatorul va analiza spusele elevilor și va concluziona că indivizii pot răspândi gânduri pozitive și plăcute de la alte persoane, dar pot răspândi și gânduri care pot provoca incomodități. Printre acestea de la urmă pot fi și stresurile.

• **Joc didactic. Cutia magică:**

✓ O cutie în care este o fișă pe care este scris: *"Gândirea pozitivă este..."*. Fiecărui participant i se cere să se apropie de cutie, să arunce o privire în fundul ei și să continue propoziția cu un cuvânt (de exemplu, precauți, atenți, curajoși, deștepți, hotărâți, isteți etc.) fără să spună restului grupului ce este scris pe fișă.

➤ **Material suplimentar: Arta succesului.** *"Cel mai mare lucru pe care îl putem face atunci când dorim să ne schimbăm viața este să începem a fi recunoscători pentru ceea ce avem deja. Și cu cât vom fi mai recunoscători, cu atât mai multe vom obține!"* Winfrey Oprah, actriță (SUA)

Sarcini pentru extindere:

Sacini de scurtă durată:

Reflectă asupra propriului comportament și încearcă să îți revezi modul de gândire și atitudinea față de persoanele care te înconjoară. Analizează la alegere o situație de stres care poate fi depășită prin gândire pozitivă, comunicare eficientă și folosirea tehnicilor anti-stres. Rezultatele vor fi prezentate colegilor.

Elaborează o listă cu 10 afirmații care te-ar încuraja emoțional. Poate fi luată orice afirmație care va fi funcțională ca un stimulent și care îi va da încredere. Contează să fie pozitive pentru sine și să-i asigure succesul. De exemplu: "În orice rău este un bine".

Activitatea nr. 7. INTERNETUL DIN VIAȚA NOASTRĂ

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și a asigurarea interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interes

Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** modalităților de afirmare a persoanei și a grupului
- **Descrierea** valorilor și intențiilor copiilor în afirmarea de sine
- **Promovarea** valorilor personale și ale grupului/comunității, demonstrând exemplu de comportament și asumarea responsabilității

Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să caracterizeze beneficiile și riscurile Internetului
- să propună reguli de comportament pe Internet
- să manifeste atitudine serioasă față de securitatea pe Internet

Strategii: adoptă o poziție; graficul T; lucrul în grup; discuții frontale; explicația.

Materiale:

- fișe de lucru
- calculatoare
- telefoane mobile

DESĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

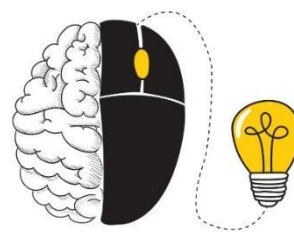
A. Moment de provocare

• Adoptă o poziție:

✓ Întrebați elevii dacă astăzi își pot imagina viața fără Internet: Da sau NU? Copiii formulează argumente, demonstrând câteva deprinderi practice la calculator sau la telefonul mobil.

✓ În baza opiniilor exprimate de copii, moderatorul va concluziona că Internetul este o

opțiune de a obține informații suplimentare, dar nu ar trebui să devenim dependenți de acesta.

B. Activitatea propriu-zisă

• Graficul T:

✓ Moderatorul propune elevilor să alcătuiască echipe de 4-6 persoane și să analizeze următorul tabel:

Beneficiile Internetului	Riscurile Internetului
6. Acumularea rapidă a unor informații suplimentare	1. Starea gramaticală redusă a conținuturilor
2. Resursă imensă de comunicare din orice colț al lumii	2. Scăderea performanțelor școlare prin plagiat
3. Jocuri educative online	3. Mult timp pierdut
4. Desene animate pentru copii	4. Înăutățirea vederii
5. Filme interesante și gratis	5. Certuri cu părinții, persoanele apropiate
6. Jocuri interactive	6. Furtul datelor de identitate
7. Învățarea online/ la distanță	7. Viruși
8. Publicitate rapidă	8. Implicarea în activități ilegale
9. Comenzi online (servicii, cumpărări-vânzări)	9. Omiterea exercițiului fizic.
10. Plata facturilor	10. Dependență de internet

✓ În baza informației din tabel, copii sunt rugați să elaboreze un set de **Reguli de comportament pe Internet.**

De exemplu:

1. Verificarea ortografică sistematică și corectarea mesajelor
2. Comunicarea cu persoanele și adresările, mesajele trebuie să fie politicoase
3. Respectați timpul navigării pe Internet
4. Nu jigni și nu răspunde la jigniri
5. Fii tu însuși online. Nu fă online, lucruri pe care nu le-ai face în realitate
6. Nu trimite mesaje noaptea târziu deoarece aceasta poate pune în discuție stilul tău de viață
7. Nu se deschid mesaje primite de la persoane necunoscute
8. Fii discret, amabil și sincer în profilurile tale și în alte comunicări virtuale sau reale

C. Concluzii

• **Discuții frontale:**

✓ Moderatorul propune copiilor să analizeze *”Reperete pentru o siguranță bună pe Internet”* și să scrie în Fișa nr. 7 cel puțin 5 pași pe care îi va întreprinde pentru a consolida siguranța sa pe Internet.

”REPERE PENTRU O SIGURANȚĂ PE INTERNET”

1. Nu oferi informații personale cum ar fi adresa unde locuiești, numărul de telefon, date ale părinților, fotografii sau numele școlii unde înveți fără să îți consulți mai întâi părinții/ persoanele de încredere;

2. Parolele trebuie să fie puternice – folosește cel puțin o literă mare, o cifră și un simbol. Notează-o și împărtășește doar cu părinții/ tutorii (nici măcar cu cei mai buni prieteni);

3. Nu acceptă cereri de prietenie și nu intra în conversație cu necunoscuți în mediul online. În cazul în care cineva deschide o discuție, ar fi bine să anunțe părinții/ tutorii, psihologul școlii sau dirigintele de clasă;

4. În cazul în care vrei să te întâlnești cu cineva pe care l-ai cunoscut online, trebuie neapărat să îți consulți mai întâi părinții/ tutorele sau o persoană de încredere. Chiar dacă aceștia sunt de acord, preferabil ar fi să te însoțească pentru a se asigura că totul este în regulă, iar persoana cu care te întâlnești nu reprezintă niciun pericol pentru tine;

5. Anunță unul dintre părinți/ tutore atunci când browserul accesează site-uri ce nu au legătură cu căutarea ta (site-uri tip concurs, publicitate, cu conținut violent sau nesigur etc.);

6. Nu trimite niciodată fotografii personale unui necunoscut. Furtul de identitate este una dintre consecințe. Chiar și când trimiți prietenilor, este bine să vorbești cu părinții/ tutorele sau o persoană de mare încredere pentru a găsi o metoda sigură de trimitere a fotografiilor sau documentelor (stick, e-mail sau Wetransfer);

7. Înainte să instalezi diferite software-uri sau să descarci fișiere de pe site-uri necunoscute, consultați părinții/ tutorele. În multe cazuri, fișierele descărcate aduc și viruși ce pot face rău computerului.

8. Nu lasă computerul conectat la rețele când nu îl folosești

9. Protejează-ti calculatorul și smartphone-ul. Instalează pe calculator și actualizează permanent un program anti-virus.

10. Dacă ai Internet pe telefon și utilizezi mai multe conturi, securizează-ti telefonul cu un cod de securitate. Introducerea lui de fiecare dată când deschizi ecranul este un efort, dar știi astfel că nimeni nu-ți va accesa informațiile din telefon.

Siguranța pe Internet!

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Analizează-ți implicațiile pe Internet. Identifică riscurile la care ai fost supus până acum. Meditează ce ar trebui să faci pentru ca să minimizezi riscurile pe Internet.

Sarcini de lungă durată:

Pregătește o comunicare sau prezentare PPT pe care ai putea să o prezinți colegilor de clasă sau școală despre siguranța pe Internet.

Competența specifică nr. 1:

Utilizarea instrumentelor adecvate cunoașterii de sine și a asigurarea interacțiunii eficiente cu membrii grupului de interes

Pași în formarea competențelor

● **Identificarea modalităților de afirmare a persoanei și a grupului**

● **Descrierea valorilor și intențiilor copiilor în afirmarea de sine**

● **Promovarea valorilor personale și ale grupului/ comunității, demonstrând exemplu de comportament, dar important este și asumarea responsabilității**

Obiective de autoevaluare:

La sfârșitul modulului I copiii demonstrează:

- să-și aprecieze propriile implicații în activitățile desfășurate cu grupul
- să demonstreze interes pentru implicarea în evaluări reciproce a activității colegilor

Strategii:

- joc didactic
- discuții apreciative
- fișa observatorului

Materiale:

- fișe de lucru
- hârtie color
- carioca
- foi flipchart

AUTOEVALUARE ȘI EVALUARE RECIPROCĂ**A- Autoevaluare**

● **Joc didactic:** Mingea Călătoare.

✓ Elevii sunt așezați pe scaune în cerc. Moderatorul aruncă o minge către un copil, prezentând un calificativ pentru propria implicare în activitățile organizate în primul modul (de exemplu: "Apreciez implicarea mea cu calificativul "Bine". Cel mai mult m-a plăcut să analizez studiile de caz și sarcinile în grup"). La fel vor proceda pe rând și alți copii.

✓ Peste câteva minute, doi elevi, consultați de profesor, special vor spune câte o autoapreciere negativă despre sine și grup. Aceasta va fi o provocare pentru ceilalți membri ai grupului, care vor fi întrebați de profesor cum s-au simțit atunci când auzeau mesaje pozitive și cel de la urmă – negativ. Apoi va fi anunțat că aceste mesaje/ aprecieri a fost special gândite pentru a organiza o provocare și a pune accent pe valori și gândirea pozitivă, astfel încurajând copiii să se implice și să se autoaprecieze la nivel pentru implicațiile sale.

✓ Moderatorul organizează o **discuție dirijată** despre semnificația jocului, despre importanța gândirii pozitive care asigură o comunicare eficientă.

B- Evaluare reciprocă

✓ În continuare, copiii se ridică în picioare și circulă prin sală, apropiindu-se de alți 5-6 colegi, cu scopul de a aprecia activitatea lor prin 2-3 caracteristici, cum s-au implicat aceștia în activitățile din modulul I. Apoi ei se așează înapoi pe scaune și relatează despre aprecierile colegilor, se exprimă cu ce sunt de acord sau nu și vin cu completări dacă e cazul.

C- Concluzii

● **Fișa observatorului:**

✓ Moderatorul face câteva concluzii generale despre cum a decurs organizarea activităților din modulul I și va face unele aprecieri ale copiilor la nivel individual și de grup. Copiii vor fi anunțați că în viitor vor primi diplome de merit pentru implicare activă.

DEPRINDERI DE VIATA

Modulul II.

SECRETELE COLABORĂRII EFICIENTE ȘI RELAȚIILOR BUNE CU PERSOANELE DIN JUR

○ DĂRUIM ȘI OBȚINEM RESPECTUL

○ LUAREA DE DECIZII MARI ȘI MICI

○ COMUNICĂM ÎN MOD EFICIENT

○ DEZBATEM PRO-CONTRA

○ ÎNVĂȚĂM A CONDUCE

○ CULORILE PRIETENIEI

○ ÎMPREUNĂ E MAI INTERESANT

PRODUSE:

- Portretul persoanei cu respect
- Colaj cu poze personale/ ale grupului
- Anunț pe avizierul școlii/ clasei
- Fișa observatorului
- Caz de dezbatere pro/contra
- Poster/ Pliant
- Scrisoare unui prieten
- Studiu de caz

Activitatea nr. 9. DĂRUIM ȘI OBȚINEM RESPECTUL

❖ Competența specifică 2:

Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează

❖ Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur
- **Argumentarea** necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun
- **Manifestarea** respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur

❖ Obiective operaționale:

La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să explice conceptul de respect
- să analizeze exemple de respect a persoanelor
- să-și aprecieze propriul nivel al respectului de sine

❖ Strategii:

- discuția dirijată
- lucrul în grup
- agenda cu notițe paralele
- mozaicul

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- texte despre respect
- foi de hârtie
- marchere

DESĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

● Discuție dirijată

✓ Îndemnați copiii să mediteze asupra conceptului de "respect" și să răspundă la câteva întrebări:

- Ce înseamnă să respecti o persoană?
- Cine merită să fie respectat?
- Cum te simți atunci când ești respectat?
- Ce câștigă persoanele când se respectă reciproc?
- Cum îți imaginezi o zi din viață în care respectul ar fi ignorat (exclus din lista de valori)?
- De ce este important să te respecti pe sine și pe alții?

✓ Moderatorul roagă participanții să caute în dicționare și să explice sensul termenului "respect". Participanții sunt rugați să compare definiția clasică cu unele răspunsuri. Participanții scriu cu cuvinte proprii definiția termenului "respect" pe fișele de lucru. Definiția proprie poate fi diferită și această se acceptă.

B. Activitatea propriu-zisă

● Lucrul în grup:

✓ Se propune formarea echipelor de 4-6 persoane. La început copiii scriu pe o fișă numele unei persoane care cred că o respectă cel mai mult și să explice cum se manifestă respectul.

✓ Moderatorul menționează că pot fi persoane cunoscute real (părinți, rude, prieteni, colegi, profesori, membri din comunitate), dar și virtual (sportivi, antreprenori, artiști, oameni de cultură sau știință).

✓ În continuare fiecare participant prezintă în echipe răspunsul său. Copiii discută în echipe și generalizează, alcătuind **"Portretul unei persoane respectate"**.

✓ Liderii echipelor prezintă produsul comun. Aceasta va explica și motivele de ce o persoană merită respect. În acest caz se va face legătură cu exemplele discutate în echipe.

✓ Fiecare persoană are dreptul la respect pentru acțiunile și atitudinile sale. Respectul este o valoare, nu este ceva concret (cum ar fi colorarea părului sau a unei cămăși).

✓ Moderatorul poate da exemple despre unele persoane pe care le respectă personal și să explice de ce (posibil să facă referire și la o persoană prezentă la activitate). El va explica copiilor că o persoană poate fi respectată nu doar dacă e o rudă apropiată sau un prieten.

C. Concluzii

• Agenda cu notițe paralele:

✓ Moderatorul explică că respectul nu este ceva permanent. Aceasta poate fi câștigat în funcție de încrederea în forțele proprii, de acțiunile persoanei, de valorile promovate, de atitudinea față de sine și față de alte persoane. Dacă cunoaștem ce este respectul față de alte persoane putem să ne cultivăm respectul și față de propria persoană.

✓ Moderatorul menționează că este important să existe un echilibru între respectul față de alte persoane și față de sine. În baza aceasta participanții vor elabora criteriile față de o persoană cu respect și vor găsi exemple pentru fiecare, de exemplu:

Criterii pentru o persoană cu respect	Exemple de persoane respectate
- este stimată; - poate fi promovată; - este înțeleasă; - este o persoană de încredere; - este o persoană care dispune de un sistem de valori etc.	- Sora mea e respectată pentru că mă ajută să rezolv anumite probleme; - Ionel este promovat pentru că are reușite la învățătură; - Profesoara mă înțelege că nu reușesc să fac temele pentru acasă fiindcă am o surioară de un an, care vrea atenție; - Psihologul școlar niciodată nu divulga nimănui ceea ce îi relatez despre o problemă; - Vecinul meu este un bun sportiv, știe să comunice eficient cu oamenii din jur, este atent la oamenii cu nevoi speciale.

• Mozaicul respectului:

✓ Participanții sunt încurajați să elaboreze un mozaic al respectului de sine, fiind alcătuit din sinonime ale respectului, persoane cu respect. Se propune folosirea culorilor diferite, imaginilor,

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Formulează o concluzie la enunțul: "Respectul poate fi câștigat". Identifică exemple când ți-ai câștigat respectul.

Găsește diferența dintre "respectul de sine" și "laudă".

Sarcini de lungă durată:

Realizează un colaj din poze personale, care să demonstreze starea ta de respect față de sine. Prezintă produsul persoanele apropiate și cere un feed-back constructiv.

Activitatea nr. 10. LUAREA DE DECIZII MARI ȘI MICI

❖ Competența specifică 2:

- Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează

❖ Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur
- **Argumentarea** necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun
- **Manifestarea** respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur

❖ Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să explice importanța luării unei decizii
- să analizeze factorii deciziilor pe care le iau
- să demonstreze putere în luarea deciziilor, chiar și în situații dificile

❖ Strategii:

- adoptă o poziție;
- discuții în cerc;
- demonstrația;
- răspunsul prin rotație.

❖ Materiale:

- fișa de lucru
- minge
- postere
- carioca

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

● Adoptă o poziție

✓ Participanții sunt rugați să enumere acțiunile pe care le-a avut azi, până la activitate, de exemplu:

- Trezirea la o anumită oră;
- Toaleta de dimineață;
- Alegerea vestimentației și a încălțămintei;

- Exerciții de sport;
- Acordarea de ajutor unui membru al familiei;
- Micul dejun;
- Plecarea la școală pe jos sau cu transportul;
- ...

✓ Apoi ei vor enumera deciziile pe care le-au luat în fiecare situație.

✓ Moderatorul v-a menționa că au fost luate mai multe decizii, unele mai mici (poate că au rămas neobservate), altele mai importante.

B. Activitatea propriu-zisă

● Discuția în cerc:

✓ Participanții se aranjează într-un cerc și sunt rugați să arunce pe rând o minge către un coleg, spunându-i un compliment. Peste câteva momente se va organiza o discuție:

- De ce ai ales să aruncați mingea către o anumită persoană?
- De ce anume acest compliment a fost prezentat?

✓ În continuare participanții vor acorda întrebări colegilor, de tipul:

- De ce ai ales să te îmbraci/ încalți astfel?
- Cum ai ales cartea pe care ai citit-o recent?

✓ Participanții se exprimă cu referire la deciziile luate și sunt rugați să le aprecieze, în special pe acelea la care s-au gândit mai puțin. Față de unele decizii ar trebui să ne facem griji, iar față de altele mai puțin.

✓ Se va discuta despre acele decizii care pot fi luate mai ușor și cele mai dificile. Se va atrage atenție la modalitățile de luare a deciziilor în cazuri mai complicate:

- Alegerea liderului unei echipe;
- Alegerea unui șef de clasă sau

membru al consiliului elevilor;

- Să participe la activități care au loc în același timp;
- Să-și facă lecțiile sau să ajute membrii familiei la treburile casnice etc.

- **Demonstrația:**

✓ Moderatorul explică participanților că luarea deciziilor au atât consecințe pozitive, cât și negative. Elevii vor forma perechi și pentru una din deciziile luate, vor formula consecințe pozitive sau negative. Sunt ascultate câteva răspunsuri. Discuția poate fi continuată în funcție de decizia selectată pentru a fi discutată în perechi, cine va identifica consecințe pozitive sau negative.

✓ Astfel luarea deciziilor depinde de mai mulți factori (răspunsurile sunt scrise pe tablă sau pe un poster):

- *influența sau ceea ce spun alte persoane;*
- *propria experiență;*
- *stereotipurile și deprinderile formate;*
- *legile, regulamentele, coduri de etică;*
- *informația din cărți, TV sau mass-media etc.*

C. Concluzii

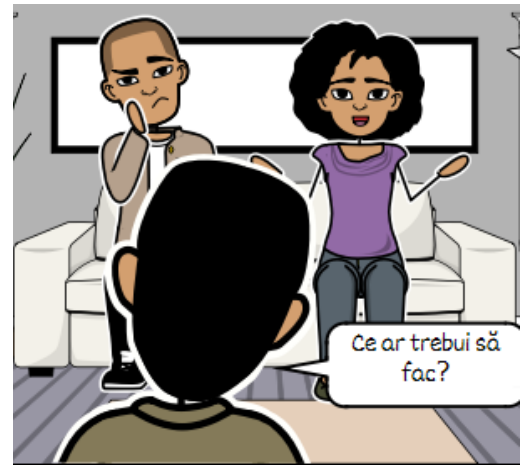
- **Răspunsul prin rotație.**

✓ Participanții se adună în echipe și scriu pe rând decizia luată de fiecare în legătură cu filmul care poate fi vizionat de întregul grup în următoarele zile.

✓ Se poate de discutat și despre alte decizii luate pe parcursul activităților precedente de către grup și consecințele acestora.

✓ Moderatorul face unele concluzii: când luăm unele decizii, ar trebui să medităm și asupra diferitor factori care le influențează, atitudinile oamenilor, imaginea de sine, valorile pe care le promovăm, starea persoanelor de care depind deciziile luate etc. În special este complicat în situațiile dificile când suntem impuți să luăm anumite decizii.

✓ Activitatea se finalizează cu prezentarea uor "Secrete în luarea deciziilor" pe înțelesul copiilor.

Aș putea întreba părinții mei; Au întotdeauna sfaturi bune.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Comentează motoul: "Puterea personală se află în alegerile pe care le faci".

Analizează deciziile luate în ziua de ieri. Selectează care decizii au fost luate de sine stătător și care sub influența altor persoane.

Cum ai proceda în cazul dacă ai avea șansa să iei altfel de decizii?

Sarcini de lungă durată:

Scrie un anunț fals despre un eveniment, care nu va avea loc în școală. Explică în ce măsură este dificil sau nu pentru tine să faci acest lucru. Care pot fi consecințele acestor tipuri de acțiuni?

Activitatea nr. 11. Comunicăm în mod eficient

❖ Competența specifică 2:

● **Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează**

❖ Pași în formarea competențelor

● **Identificarea** căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur

● **Argumentarea** necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun

● **Manifestarea** respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur

❖ Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să descrie propriul mod de comunicare
- să analizeze diverse tehnici de comunicare eficientă
- să demonstreze un comportament asertiv în diverse contexte.

❖ Strategii:

- jocul didactic;
- explicația;
- prezentarea;
- linia valorilor

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- foi A4
- foi flipchart
- carioca

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

● Joc didactic.

- ✓ Propuneți elevilor să ia fiecare câte o foaie de hârtie și să deseneze un simbol preferat. Apoi ei vor circula prin sală, se vor apropia de 4-5

colegi și le vor sugera nonverbal să scrie un enunț despre ce văd pe foaie. *Cuvântul este pe jumătate al celui care vorbește și pe jumătate al celui care ascultă.*

✓ După acest exercițiu, moderatorul va adresa câteva întrebări participanților:

- Cum ați comunicat cu colegii fără să spuneți un cuvânt?
- A fost emoționant sau v-ați dezamăgit?
- Au fost realizate așteptările voastre prin intermediul comunicării nonverbale?
- Ce le-ați sugera acum, folosind comunicarea verbală?
- Care modalitate de comunicare vă pare mai eficientă (verbală sau nonverbală). Argumentați prin exemple.
- De ce oamenii reacționează diferit la diverse mesaje?

✓ Moderatorul menționează că o comunicare greșită sau formală poate crea situații de confort sau de conflict. Depinde mult cum înțeleg persoanele mesajele și ce cultură au ei.

B. Activitatea propriu-zisă

● Lucrul în grup:

✓ Copiii formează echipe. Pentru fiecare echipă moderatorul a pregătit sarcini aparte despre diverse tehnici de comunicare, prin exemple practice din viața copiilor:

- Echipa nr.1 – comunicarea ca abilitate (deprinderi formate și exersate zilnic);
- Echipa nr. 2 – comunicarea orală (monologul, expunerea, relatarea, discursul, povestirea, dezbateră, prelegerea etc.), exprimată prin voce, viteză, pauze de vorbire, claritate, acuratețe;
- Echipa nr. 3 – comunicarea scrisă (expunerea ideii, redactarea);
- Echipa nr. 4 – interviul cu diverse tipuri de întrebări (închise, deschise);
- Echipa nr. 5 – discursul (pregătirea, folosirea diferitor mijloace vizuale, prezentarea, concluziile finale)

- Echipa nr. 6 – comunicarea nonverbală (gesturi, semne, mimică).

✓ În fiecare echipă va fi numit câte un observator care va avea sarcina de a nota într-o Fișă de observare a nivelul de comunicare, după criteriile stabilite din timp.

✓ Moderatorul va organiza o **discuție dirijată** despre diverse bariere în comunicare dintre EMITĂTOR și RECEPTOR, care țin de: *limbaj, tonul voce, mediu, starea persoanei, frică, percuție, stereotipuri* etc.

✓ În continuare fiecare echipă va elabora "*Proiectul școlii de vis*", în care comunicarea eficientă este o prioritate pentru elevi, părinți și angajați. Sunt prezentate câteva creații, dar se propune ca participanții să mai lucreze și să revină în alte activități desfășurate.

C. Concluzii și reflecții asupra experiențelor învățate

• Fișa observatorului:

✓ Observatorii din cadrul echipelor sunt rugați să prezinte notițele lor din **Fișa de observare**, conform criteriilor:

- Claritate mesajelor, ideilor, viziunilor, opiniilor expuse;
- Organizarea nivelului de comunicare;
- Plăcerea de a fi un bun ascultător;
- Corectitudinea;
- Nivelul de înțelegere.

✓ Moderatorul va îndemna copiii să-și exprime acordul pro sau contra despre cele relatate de către observatori. Se va menționa despre respectarea cerințelor față de o comunicare eficientă.

✓ Participanții vor formula o concluzie despre ce înseamnă pentru ei o comunicare eficientă:

Exemple:

- O comunicare eficientă presupune să te faci înțeles din puține cuvinte către interlocutorul tău, fără agresivitate;
- Comunicarea eficientă presupune expunerea ideilor în scris sau oral într-un mod clar și concis pentru a fi nu exista neînțelegeri;
- Comunicarea eficientă presupune să anticipezi obiecțiile și dorințele interlocutorului. Comunicarea eficientă nu lasă loc de interpretări și întrebări;
- Să comunici eficient înseamnă să transmiți și să primești exact informațiile pe care le dorești și de care ai nevoie, ascultând ce are interlocutorul de spus.
- Condițiile comunicării eficiente, din punctul meu de vedere sunt: sinceritatea, gândirea și ascultarea activă.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Formulează întrebări scurte (începând cu CE? CUM? DE CE? CÂT?) pentru o persoană care crezi că te înțelege cel mai mult. Roagă să-ți ofere un feed-back despre claritatea întrebărilor.

Sarcini de lungă durată:

Meditează zilnic cum poți să-ți îmbunătățești modul de comunicare. Analizează diverse discursuri în public și fă-ți notițe.

Activitatea nr. 12. DEZBATEM PRO-CONTRA

(se vor organiza o activitate de pregătire a jocului de dezbatere și 1-2 activități de dezbatere propriu-zisă).

❖ Competența specifică 2:

● **Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează**

❖ Pași în formarea competențelor

● **Identificarea** căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur

● **Argumentarea** necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun

● **Manifestarea** respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur

❖ Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să identifice modalități de abordare a subiectelor cu caracter controversat
- să formuleze argumente pro și contra la aceeași moțiune
- să demonstreze respect față de opinii diferite

❖ Strategii:

- joc simulat;
- SINELG;
- discuția dirijată
- secvențe contradictorii

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- cazuri de dezbatere
- link-uri utile pe Internet

DESĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

● Joc simulat:

✓ Moderatorul din timp vă sfătuiește unui băiat și o fată să insceneză o discuție în contradictoriu (aproape de o ceartă), cu referire la un subiect

controversat; de exemplu:

"Fetelor le este mai greu în viață".

✓ După

prezentarea jocului simulat, moderatorul adresează copiilor câteva întrebări:

- Ce ai văzut?
- Cum v-a părut comunicarea persoanelor?
- Care poziție o susțineți mai mult? De ce?
- Ce părere aveți față de subiectul discutat?
- Ce ați modifica voi, dacă ați participa în acest dialog:

✓ Moderatorul menționează că ceea ce au văzut participanții a fost un dialog simulat și recunoaște că a organizat special această activitate pentru o provocare. Dezbaterele sunt frecvente în viața noastră. A face dezbateri cu adevărat este o artă, care se învață.

B. Activitatea propriu-zisă

● Pregătirea jocului de dezbatere:

✓ Copiii vor forma echipe a câte 3 membri și vor pregăti o dezbatere, în opinia lor "mai eficientă" decât cea a colegilor. Jumătate din echipe vor primi rolul de "afirmatori", iar celelalte de "negatori"

● SINELG:

✓ La început elevii analizează un material propus de profesor despre arta dezbaterilor (Anexa nr. 1). Se propune folosirea tehnicii SINELG (*Sistem Interactiv de Notare pentru Eficientizarea Lecturii și Gândirii*), o modalitate de organizare a lecturii și de analiză a informației, folosind algoritmul: *cunoscut – nou – neclar*.

✓ Apoi elevii, aflând ce este și cum se organizează o dezbatere, vor identifica un subiect, care în opinia lor este interesant și poate fi discutat în contradictoriu. Drept exemple de subiecte cu caracter controversat, moderatorul poate propune:

- "Internetul nu poate înlocui biblioteca"

- "Copiii ar trebui vaccinași contra TV/calculatorului";
- "La școală copiii ar trebui interzise telefoanele mobile"
- "Progresul tehnologic a înrăutățit viața oamenilor";

- "Învățarea clasică e mai eficientă decât cea de la distanță";
- "Temele pentru acasă ar trebui anulate";
- "Migrația peste hotare este benefică" etc.

✓ În echipe elevii vor pregăti cazul de dezbatere. Prin tragere la sorți echipele vor determina poziția: afirmatoare sau negatoare. Ei vor decide repartizarea rolurilor în echipă:

Echipa afirmatoare:

- vorbitorul nr. 1 va prezenta membrii echipei sale și argumentele cazului afirmator;
- vorbitorul nr. 2 va restabili argumentele după negarea de către vorbitorul nr. 1 a echipei negatoare și va prezenta exemple pentru fiecare argument luat aparte;
- vorbitorul nr. 3. Va identifica ariile de conflict și va formula concluziile în favoarea echipei afirmatoare.

Echipa negatoare:

- vorbitorul nr. 1 va prezenta membrii echipei sale, argumentele cazului negator și va combate argumentele cazului afirmator;
 - vorbitorul nr. 2 va restabili argumentele echipei după negarea de către vorbitorul nr. 1 a echipei afirmatoare și va prezenta exemple pentru argumentele sale;
 - vorbitorul nr. 3. Va identifica ariile de conflict și va formula concluziile în favoarea echipei negatoare.
- ✓ Moderatorul va monitoriza pregătirea de către copii a cazurilor de dezbatere și va acorda suport în caz de necesitate.

C. Concluzii și reflecții asupra experiențelor învățate

• **Secvențe contradictorii**

✓ Elevii vor analiza nivelul de pregătire a cazului de dezbatere în cadrul echipelor. Se va lua în considerație formularea argumentelor pro sau contra moțiunii selectate pentru dezbatere, adunarea de informații, nivelul de pregătire a fiecărui membru al echipei și nivelul de înțelegere a rolurilor sale.

✓ Moderatorul va crea situații contradictorii de discuții în echipe, adresându-se câteva întrebări:

- *Ce a fost clar? Ce nu a fost clar?*
- *În ce măsură sunteți pregătiți pentru jocul de dezbatere?*
- *Cum veți prezenta cazurile voastre publicului?*

✓ Copiii pot analiza modelele de cazuri de dezbatere din anexele nr. 2 pentru a se inspira în pregătirea propriilor cazuri. Se va accentua analiza critică a materialelor, așa cum sunt niște modele, care pot fi modificate sau îmbunătățite. Moderatorul va prezenta observațiile sale cu referire la implicarea echipelor și nivelul de pregătire pentru dezbatere. În baza observațiilor, el va lua decizia care echipe vor prezenta jocul de dezbatere în cadrul activității viitoare.

✓ Urmează 1-2 activități practice, unde vor fi organizate 3-5 jocuri de dezbatere a câte 15-20 de min. Moderatorul va avea rolul de arbitru, observând și analizând jocurile de debateri conform următoarelor criterii:

- Organizarea dezbaterii: prezentarea argumentelor, exemplelor;*
- Identificarea ariilor de conflict și formularea concluziilor;*
- Modul de comunicare în echipe și intergrupuri;*
- Respectarea codului de etică în debateri.*

✓ Se va monitoriza nivelul de realizare a sarcinilor echipelor și a rolului fiecărui vorbitor în baza cerințelor prezentate anterior. Vor fi analizate nu doar punctele forte ale prezentărilor, dar și greșelile/ erorile comise.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Pregătirea cazurilor de dezbatere pentru prezentările ulterioare.

Anexa nr. 1. CE SUNT DEZBATERILE?

✓ **Dezbaterile** sunt una din metodele interactive, practicate în cadrul orelor de curs și în activitățile extra-curriculare, în evenimentele organizate în comunitate, inclusiv mese rotunde, conferințe, seminare, emisiuni televizate și radiofonice etc.

✓ Dezbaterea (din engleză – *debate*) este o discuție sau o polemică în contradictoriu pe un anumit subiect, care are drept scop formarea competențelor de prezentare, argumentare, gândire critică și logică pentru însușirea și exersarea dialogului democratic.

✓ Metoda dezbaterii este veche precum este și omul. Sistemul actual de dezbateri se bazează pe tradițiile de comunicare ale umanității din cele mai vechi timpuri. Divergențe de opinii între oameni au existat tot timpul, începând de la consiliile bătrânilor din antichitate. Marii gânditori ai antichității – Socrate, Platon - au întemeiat dialogurile filosofice prin care se căuta calea spre Adevăr, Bine și Frumos. Romanii au continuat tradiția dezbaterilor începută de greci, organizând discursuri structurate în senat, forumuri și amfiteatre. Aici se învăța arta organizării discuțiilor și a convingerii publicului.

✓ Pe parcursul istoriei dezbaterile au fost practicate instituțiile școlare în diverse limbi, dar și în societate, în special prin intermediul mijloacelor mass-media.

✓ Deseori dezbaterile, în special cele pe teme politice sunt slab pregătite, participanții nu respectă cerințele și codul etic. De aceea dezbaterile trebuie învățate și practicate din fragedă copilărie. În multe țări există cluburi de dezbateri, unde elevii și studenții au început să cunoască valoarea, frumusețea și utilitatea acestei metode.

✓ O dezbatere academică este o discuție structurată, în care două echipe adverse dezbate un subiect controversat, încercând să demonstreze validitatea, respectiv lipsa de justete a acesteia.

✓ Moțiunile propuse într-o dezbatere sunt subiecte de interes public de mare actualitate. Echipa afirmatoare trebuie să susțină o poziție (de exemplu „Progresul tehnologic a creat mai multe probleme decât a rezolvat”), iar cealaltă – echipa negatoare - trebuie să o infirme, să aducă argumente prin care va demonstra că nu există motive pentru adoptarea unei moțiuni.

✓ Poziția pe care o susțin participanții într-o dezbatere uneori poate să nu coincidă cu punctul lor de vedere. De exemplu, părinții încearcă să convingă fiul pentru a sosi la o oră stabilită acasă nu de aceea că nu-i doresc binele, dar pentru a-l învăța să respecte un regim, chiar protejându-l și de unele influențe negative sau exercitări externe periculoase etc.

✓ Abilitatea de a susține ambele poziții corespunzătoare unei probleme sau arii de conflict va fi utilă în viitoarele conversații, concursuri sau competiții, în susținerea unui discurs în fața unui public cunoscut sau necunoscut etc.

Cum abordarea pro contra contribuie la soluționarea diferitor probleme?

Anexa nr. 2. MODEL DE CAZ DE DEZBATERE

Motivarea. Internetul nu poate înlocui biblioteca

Definiții:

- *Internet* = rețea globală ce pune în comun calculatoare din lumea întreagă și permite schimbul de informații între diverși utilizatori, sub diferite forme (poșta electronică, chat, transfer de fișiere etc.).
- *biblioteca* = instituție publică având ca sarcină stocarea de cărți, periodice, etc. cu scopul de a le pune la dispoziția publicului (larg s-au restrâns).
- *a înlocui* = a lua locul a ceva în momentul în care obiectul/ideea/metoda respectivă își pierde din valabilitate, funcționalitate sau aplicabilitate.

Model de formulare a argumentelor PRO:

Argumentul nr.1: Biblioteca este un mediu de comunicare și dezvoltare culturală

Biblioteca oferă un mediu favorabil lecturii și culturii în general. Ea reprezintă locul unde poate avea loc comunicarea directă între autor și cititori. În bibliotecă activează un specialist care te poate îndruma și acorda suport. Copiii sunt supravegheați, nu sunt de "capul lor".

Argumentul nr. 2: Informația din biblioteci este mai veridică.

Cele mai populare surse de informare din Internet nu sunt alcătuite neapărat de experți, dovadă fiind și enciclopediile de tip Wikipedia. În plus, mare parte din informația autentică de pe Internet are drept sursă cărțile care se găsesc în biblioteci.

Concluzie: Internetul este văzut ca o alternativă, care nu poate înlocui complet biblioteca. Internetul poate fi o parte componentă a bibliotecii.

Model de formulare a argumentelor CONTRA:

Argumentul nr. 1: Ușurința accesului la informații

Internetul oferă accesul la cele mai importante biblioteci din lume, în format virtual. Acestea sunt actualizate constant și oferă celui din fața monitorului accesul la un volum imens de informație, lucru pe care o vizită la oricare bibliotecă nu ar reuși să o facă. Mai mult, se economisește și timpul necesar căutării informației dorite.

Argumentul nr. 2: Universalitatea accesului la informații

Internetul oferă acces la informații 24 de ore din 24, fiind la îndemâna unui segment mai larg decât orice bibliotecă. Mai mult, în timp ce numărul exemplarelor dintr-o bibliotecă este limitat, unele fiind disponibile numai în sala de lectură, Internetul oferă un număr infinit de copii pentru orice articol, astfel, oferind posibilitatea de a fi consultate de către un număr oricât de mare de doritori.

Concluzie: Viteza cu care se răspândește accesul la Internet este mult mai mare decât viteza cu care se construiesc biblioteci noi.

Activitatea nr. 13. ÎNVĂȚĂM A CONDUCE

❖ Competența specifică 2:

- **Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează**

❖ Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur
- **Argumentarea** necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun
- **Manifestarea** respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur

❖ Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să explice sintagma: "Dreptul de a alege și a fi ales", în baza unor exemple concrete din viața cotidiană;
- să descrie modalități de implicare în activitatea organelor autoconducerii școlare;
- să aprecieze importanța participării cetățenilor la alegeri.

❖ Metode:

- discuția în perechi;
- lucrul în grup;
- miniproiectul.

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- postere
- Regulamentul școlii

DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

- Discuție în perechi.

✓ Participanții formează perechi și realizează sarcina de a formula câte 2 întrebări cu referire la sistemul de organizare a alegerilor în organele de

conducere a școlii. Apoi întrebările sunt transmise altor perechi, care vor încerca să răspundă la ele.

**CONSILIUL
ELEVILOR**

Fii vocea colegilor tăi!

✓ Moderatorul va formula răspunsuri succinte la întrebările mai dificile. Unele întrebări pot fi lăsate pentru a găsi răspunsuri pe parcursul activității recente sau în cele ulterioare.

- Mini-prelegere: Ce este democrația?

✓ Vor fi explicate principalele caracteristici ale democrației: "Democrația este forma de guvernare a unui stat, atunci când cetățenii participă la procesul de conducere a țării. Această participare se bazează pe principiul suveranității poporului unui stat, adică pe ideea că voința și puterea aparțin exclusiv poporului. Democrația nu înseamnă doar obligații ale autorităților statului, dar și responsabilități și implicare activă a populației în viața publică. Respectarea drepturilor omului este una dintre caracteristicile principale ale unui stat democratic" ...

Moderatorul va preciza că modalitățile de alegere în școală, inclusiv a organelor autoconducerii elevilor, se regăsesc în Regulamentul instituției. Elevii pot să se exprime dacă cunosc sau nu despre acest document important al școlii.

B. Activitatea propriu-zisă

- Lucrul în grup:

✓ Copiii formează echipe și discută timp de 2-4 min. despre cum văd ei participarea lor în procesul de alegeri a organelor de autoconducere în școală.

✓ Ei pregătesc simularea unei ședințe a Consiliului elevilor, și pe un poster vor prezenta scenariul scurt cu referire la:

- Grupul 1. – organizarea sărbătorii "Ziua sănătății" în școală;
- Grupul 2. - elaborarea scenariului "Balul bobocilor";

- Grupul 3. - activitatea site-ului/radioului școlii;
- Grupul 4. - elaborarea/activitatea revistei școlare;
- Grupul 5. - organizarea schimbului de bune practici cu altă instituție similară;

- Grupul 6. - organizarea unui centru de mediere școlară.

✓ Liderii grupurilor prezintă rezultatul activității grupului. Sunt formulate concluzii și recomandări.

C. Concluzii și reflecții asupra experiențelor învățate

• **Mini-proiectul:**

➤ Participanților li se propune idei pentru a implementa în școală mini-proiectul „Alege să-ți respecti dreptul de a alege!”

➤ Moderatorul va adresa participanților câteva întrebări în funcție de situațiile reale, de exemplu:

- *Cu ce se ocupă Consiliul elevilor?*

- *Ce activitate a fost organizată din inițiativa Consiliului clasei/ a elevilor din școală?*

- *Ce idei ai pentru activizarea organelor autoconducerii școlare din instituția în care îți faci studiile?*

➤ De asemenea elevii vor fi încurajați să adreseze întrebări reciproce.

➤ Inițiază o activitate de realizare a unui pliant, în colaborare cu alți elevi din școală, cu genericul: *Portretul unui bun alegător*”, în baza experiențelor din anii precedenți

➤ Este invitat un elev care va organiza o discuție cu colegii despre:

- *Ce au învățat la lecția dată?*
- *Cum s-au simțit în roluri diferite?*
- *Care rol vi s-a plăcut mai simplu? Dar mai complicat?*
- *Dar mai dificil?*
- *Ce veți modifica în organizarea activității, dacă veți planifica voi această activitate?*

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Analizează platformele web, care sunt un suport pentru alegători. Identifică informațiile utile pentru tine și pentru colegii tăi.

Sarcini de lungă durată:

Colectează cel puțin 3 opinii ale colegilor despre cum înțeleg ei democrația în școală. Cu care opinie ești de acord? Dar cu care nu ești de acord?

Activitatea nr. 14. CULORILE PRIETENIEI

❖ Competența specifică 2:

● **Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează**

❖ Pași în formarea competențelor

- **Identificarea** căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur
- **Argumentarea** necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun
- **Manifestarea** respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur

❖ **Obiective operaționale:** La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să identifice deosebirea dintre a avea un "prieten" și a avea o "relație de prietenie";
- să determine caracteristicile unei prietenii adevărate;
- să demonstreze atitudine prietenească față de persoanele cu care interacționează.

❖ Strategii:

- PRES;
- lucrul în grup;
- scrisoare către un prieten

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- foi flipchart
- desene
- hârtie color

DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. **Moment de provocare**

- **PRES**

✓ Se propune participanților de a identifica cel puțin o deosebire esențială între a avea un "prieten" și a avea o "relație de prietenie".

✓ Copiii completează algoritmul specific metodei PRES, de exemplu:

P - punct de vedere – Prieten poate fi persoană de care cineva este strâns legat printr-o afecțiune deosebită, de regulă de lungă durată. Pe când relația de prietenie se referă la atitudinea de respect pe care o ai față de oameni,

R – raționament – Prietenia este bazată pe încredere deplină, stimă și devotament reciproc. Relația de prietenie nu neapărat este reciprocă, depinde de persoană.

E – exemplu – Îl consider pe Ionel prieten deoarece ne cunoaștem de mult timp și suntem ambii pe aceeași undă: ne înțelegem din priviri, ne ajutăm reciproc și deseori mă deschid față de problemele pe care le am. Un bun prieten îmi este și tata. Aș putea spune că mai am încă 3 prieteni, dar nu sunt atât de aproape. Relații de prietenie mă strădui să am cu toate persoanele cu care interacționez, membrii familiei, colegii de clasă sau din grupurile de interese, profesorii etc.

S – sumar – Astfel există o deosebire radicală între a avea un "prieten" și a avea o "relație de prietenie". Prima este mult mai profundă și este constantă.

✓ Moderatorul accentuează că o persoană poate avea unul sau câțiva prieteni, dar relații de prietenie putem avea cu mai multe persoane.

B. **Activitatea propriu-zisă**

- **Prezentarea:**

✓ Participații formează echipe și în discuții formulează un răspuns la întrebarea: *Cum recunoaștem o prietenie adevărată?*

✓ Apoi pe un poster, liderul echipei, ales de comun acord, va organiza realizarea unui mozaic

color al prieteniei, din fișele colorate pe care le au la dispoziție pe masă (având diferite forme și conținut: cerc, pătrate, frunză, soare etc.) Pe fișele color copii vor scrie câte o caracteristică a prieteniei adevărate.

- *vei simți că poți avea încredere în el și nu te va judeca pentru ceea ce faci sau gândești;*
- *nu îți va răni sentimentele în mod intenționat;*
- *te va respecta și va fi corect cu tine;*
- *își va petrece timpul cu tine pentru că vrea și nu pentru că simte că e nevoit să o facă;*
- *compania lui îți va face plăcere;*
- *îți va demonstra continuu, în cuvinte și fapte, că este o persoană de încredere;*
- *îți va spune adevărul chiar dacă uneori e greu de auzit;*
- *va fi alături de tine și în situațiile dificile;*
- *te va face să zâmbești și să fii optimist;*
- *te va asculta atunci când ai o problemă și te va da sfaturi etc.*

- ✓ Spre exemplu, **un prieten adevărat:**
 - *te va susține necondiționat, indiferent de situație;*

✓ Liderii sunt rugați să prezinte rezultatele lucrului echipelor. Copiii sunt rugați să găsească caracteristicile comune ale Prieteniei, din prezentările echipelor și să completeze în Fișa de lucru

✓ Moderatorul prezintă o versiune de răspuns personală la întrebarea: *Ce face de fapt un prieten adevărat?*

- Ascultă atent, pentru a înțelege prietenul, chiar dacă uneori e dificil și necesită răbdare;
- Întreabă de ce are nevoie. Dacă ești îngrijorat în privința cuiva sau vrei să fii acolo alături de ei, întreabă de ce ar avea nevoie. În felul acesta vei înțelege care sunt nevoile lui și vei ști cum să-i fii alături;
- Demonstrează-ți afecțiunea. Zâmbetele și îmbrățișările sunt o modalitate grozavă de a le demonstra prietenilor că nu sunt singuri și că cineva este alături de ei;
- Ține legătura. Chiar dacă prietenul tău nu este în același oraș sau aceeași țară, fă un efort și ține legătura prin rețelele de socializare, email, SMS sau la telefon;
- Fii dispus să iei decizii dificile. Dacă consideri că prietenul ori prietena ta se află într-o situație riscantă, consultă-te cu un adult de încredere, chiar dacă nu ai consimțământul lor. E normal să te temi de reacția pe care o vor avea, dar încearcă să ții minte că ceea ce faci este spre binele lor.

C. Concluzii și reflecții asupra experiențelor învățate

● **Scrisoare către un prieten adevărat.**

✓ Moderatorul propune participanților să scrie o *scrisoare către cel mai bun prieten*, în care să-și exprime recunoștința pentru prietenia adevărată, exprimată în cuvinte și fapte.

✓ Se recomandă ca scrisoarea dată să fie prezentată prietenului peste un timp îndelungat, fapt ce va confirma durabilitatea prieteniei în timp.

✓ Moderatorul concluzionează cu câteva întrebări:

- *Cum am putea să ne facem prieteni noi?*
- *Ar fi bine să te întâlnești real cu un "prieten" făcut online?*
- *Cum simțim că ne aflăm într-o relație de prietenie?*

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Află părerea persoanelor apropiate și a unui prieten despre ce ar însemna o prietenie. Cum deosebești o prietenie falsă de una adevărată? Ai grijă de relațiile cu unii "prieteni" falși.

Sarcini de lungă durată:

Finalizează scrisoarea dedicată prietenului adevărat. Meditează unde și cum vei păstra această scrisoare, pentru ca peste un timp să fie transmisă prietenului și să fie în stare bună.

Activitatea nr. 15. ÎMPREUNĂ E MAI INTERESANT

❖ Competența specifică 2:

- *Stabilirea și consolidarea relațiilor eficiente cu persoanele cu care interacționează*

❖ Pași în formarea competențelor

- *Identificarea căilor de îmbunătățire a relațiilor cu persoanele din jur*
- *Argumentarea necesității păstrării relațiilor bune cu alte persoane pentru asigurarea unui viitor mai bun*
- *Manifestarea respectului în cuvinte și fapte față de semenii și persoanele din jur*

❖ Obiective de autoevaluare:

La sfârșitul modulului II copiii demonstrează:

- *să-și autoevalueze demersurile și inițiativele personale în activitățile organizate;*
- *să demonstreze deschidere pentru implicare în evaluarea activităților desfășurate împreună cu colegii.*

❖ Metode:

1. chestionarul
2. aprecieri reciproce
3. fișa observatorului

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- hârtie color
- crioca

AUTOEVALUARE ȘI EVALUARE RECIPROCĂ

A. Autoevaluare

● Chestionarul

✓ Copiii completează un chestionar de autoevaluare, fiind rugați să răspundă la câteva întrebări:

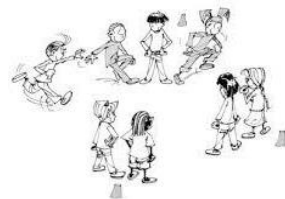
- *Subiectele care mi-au plăcut cel mai mult din modulul II au fost ...*

- *Mai puțin m-am implicat în activitățile ..., deoarece ...*

- *Consider că mi-am format următoarele deprinderi de viață ...*

- *Mă simt împlinit, deoarece ...*

- *Apreciez implicarea mea în activitățile din modulul II cu calificativul (foarte bine, bine, satisfăcător) ...*

B. Evaluare reciprocă

● Aprecieri în perechi

✓ Participanților li se propune să formeze perechi și să discute împreună timp de câteva minute, apreciind activitatea colegului în activitățile din modulul II. Ei pot să prezinte exemple concrete, pe baza unei activități concrete. Aprecierile se fac reciproc.

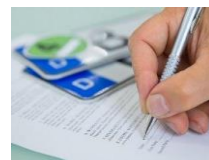
✓ La auzul unor bătaii de palme (ale moderatorului), copiii se vor deplasa către un alt coleg, formând perechi și continuând discuțiile și aprecierile reciproce.

✓ Apoi sunt ascultate câteva relatări ale participanților despre implicațiile personale și ale colegilor în ultimele activități desfășurate. Ei vor fi rugați să dea un calificativ (foarte bine, bine, satisfăcător) implicării colegilor în activități.

C. Concluzii

● Fișa observatorului:

✓ Moderatorul, în calitate de observator, prezintă câteva exemple pozitive pe care le-a înregistrat pe parcursul activităților desfășurate din modulul II. El va pune accent pe situațiile cele mai eficiente, pe rezultatele elevilor, produsele create de ei.

✓ De asemenea se discută despre produsele create de elevi, la nivel individual și în grup și se vor aprecia calitatea lor. Moderatorul va atrage atenția participanților asupra deprinderilor de viață formate, demonstrând că: poate discuta

eficient; manifestă respect față de persoanele cu care interacționează; este apt să ia decizii; poate formula și susține argumente de tip pro-contra; este deschis pentru a se implica în activitățile organizate în comun etc.

DEPRINDERI DE VIATA

Modulul III.

ELABORĂM ȘI IMPLEMENTĂM PROIECTE COMUNE

- *Elementele unui proiect de grup/ plan de acțiune*
- *Elaborarea unui proiect*
- *Prezentarea proiectelor elaborate*
- *Cum ne gestionăm resursele proprii. Sensul și valoarea banilor*
- *Promovăm un mod sănătos de viață*
- *Prietenii naturii. Ziua cea mare*
- *A fi voluntar*
- *Apreciem proiectele grupului*

PRODUSE:

- *Album (poze, desene etc.)*
- *Interviu alcătuit și realizat*
- *Poster/ Pliant*
- *Proiect/mini proiect*
- *Scrisoare*
- *Studiu de caz*
- *Expoziție de creații*
- *Colaj*

- Chestionar
- Materiale foto/ video

- Articol

Activitatea nr. 16. ELEMENTELE UNUI PROIECT DE GRUP

❖ Competența specifică nr. 3:

- *Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor membrii grupului de interese*

❖ Pași în formarea competențelor

- *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

❖ **Obiective operaționale** *La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:*

- *să explice conceptul de proiect*
- *să prezinte structura, părțile componente ale unui proiect /plan de acțiune*
- *să demonstreze interes pentru implicarea în elaborarea de proiecte*

❖ Strategii:

- asociații libere
- revizuirea circulară
- jocul de rol

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- Imagini
- materiale birotică

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

• **Asociații libere**

✓ Moderatorul scrie pe tablă sau pe un poster cuvântul "PROIECT". Participanții sunt rugați să spună toate cuvintele care se asociază cu acest termen. Pe rând ei scriu aceste cuvinte pe tablă sau pe poster. Se va completa, dacă e cazul cu următoarele cuvinte: *plan, demers, acțiune, activitate, serviciu* etc.

✓ Participanții sunt rugați să alcătuiască o definiție pentru noțiunea "proiect". Moderatorul va prezenta explicația sa: **proiect** - *plan sau intenție de a întreprinde ceva, de a organiza, de a face un lucru.*

✓ Moderatorul explică că foarte mulți oameni se ocupă cu elaborarea unor proiecte, menirea cărora este să rezolve o problemă (de ordin ecologic, cultural, sportiv, educație etc.), să schimbe o situație spre bine. Multe persoane fac multe servicii în folosul altor oameni și satisfac nevoile comunității. Prin aceasta schimbă situația, dar își dezvoltă multe deprinderi.

✓ Participanții pot să dea exemple, dacă le cunosc. Drept exemplu de proiecte sunt și în școala noastră, în comunitate: *"Tinerii - pentru un mod de viață sănătos", "Copiii sunt prietenii naturii", "Afirmare prin sport", "Ajutăm pe cei mai slabi"* etc.

B. Activitatea propriu-zisă

• **Revizuirea circulară**

✓ Participanții se unesc în echipe a câte 4-6 persoane și discută elementele/ părțile componente ale unui proiect, scriindu-le pe o foaie. Apoi foile vor circula de la grup la grup, unde vor fi adăugate ideile altor echipe. După ce circulă prin toate echipele, fiind completate, foile revin în echipa inițială, discutând cu care sugestii ale colegilor sunt de acord sau nu. Liderii echipelor prezintă pentru public rezultatele discuțiilor.

✓ În continuare participanții adresează întrebări de înțelegere a structurii unui proiect. Se va menționa că pentru copii mai mici structura proiectului poate fi mai simplă, dar în linii generale cerințele sunt aceleași.

✓ Moderatorul va anticipa câteva întrebări?

- *Cum poate fi inițiat un proiect?*
- *Cine ar putea să fie partenerii/ sponsorii?*
- *Mai eficiente sunt proiectele individuale sau de grup?*
- *De unde putem să ne informăm cum poate fi elaborat / implementat un proiect?*
- *Ce probleme putem soluționa prin intermediul proiectelor?*
- *Ce beneficii au persoanele care se implică în elaborarea/ implementarea unui proiect?*
Etc.

C- Concluzii

• Jocul de rol în perechi:

✓ Moderatorul propune participanților să-și imagineze că sunt agenți economici sau sponsori care pot susține un proiect elaborat de copii. Ei vor medita ce cerințe pot să înainteze persoanelor care vor scrie proiecte.

✓ Apoi formează perechi, în care un copil este sponsor, iar altul liderul unei echipe care va scrie un proiect. Moderatorul va asculta câteva rezultate ale discuțiilor în perechi și va face concluziile necesare, în funcție de nivelul de înțelegere a sarcinii de către copii și a întrebărilor apărute. Se vor analiza experiențe noi învățate pe parcursul activității. Se va atrage atenție că inițierea scrierii unor proiecte este o responsabilitate mare, dar și o oportunitate imensă pentru a soluționa unele probleme ale copiilor și ale școlii/ comunității.

✓ Participanții sunt informați despre modalitatea de organizare a următoarelor activități, consacrate proiectelor. Pentru activitatea următoare poate fi invitată o persoană resursă în scrierea proiectelor.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Întreabă persoane mature dacă au experiență de implicare în elaborarea și implementarea unor proiecte. Notează răspunsurile pentru a le prezenta grupului de interes.

Meditează cu cine din colegi, membrii grupurilor de interes poți crea o echipă pentru a implementa un proiect. Consultă materiale în Internet despre inițiative ale copiilor și scrierea proiectelor.

Sarcini de lungă durată:

Identifică o problemă din școală/ localitate la care ai putea să te implici pentru a o soluționa individual sau în colaborare cu membrii unui grup.

Anexa nr. 1. Structura unui proiect include:

1. Titlul/ denumirea proiectului
▪ Denumirea proiectului trebuie să fie un enunț scurt: de exemplu: <i>"Copii se exprimă prin desene"</i> .
2. Date despre autorii proiectului și parteneri
• Se oferă informație succintă despre grupul de inițiativă și potențialii parteneri în cadrul proiectului prezentat. Indicați persoanele-cheie ce vor fi implicate în implementarea proiectului. Indicați numele liderului/ responsabilului de proiect și datele de contact (telefon, e-mail).
3. Identificarea problemelor
2. Care sunt problemele pe care doriți să le soluționați (educație, ecologice, culturale, sportive etc.) și descrierea lor succintă (folosind indicatori cantitativi și calitativi)?
4. Scopul și obiectivele proiectului
• Ce soluții concrete propuneți pentru a rezolva problema identificată (un enunț scurt), de exemplu <i>"Organizarea unor expoziții tematice de desene despre om și natură"</i> ?
5. Grupul țintă
• Ce grupuri sau persoane vor fi implicate în soluționarea problemei identificate în cadrul acestui proiect (de exemplu copiii interesați de desen, copii cu CES, copii cu abilități deosebite etc.)
6. Activități planificate
• Cum planificați să realizați scopurile și obiectivele propuse? Ce activități concrete doriți să organizați: discuții de grup; organizarea unor evenimente, rezultate), timpul estimat și responsabilități pentru fiecare sarcină?
7. Impactul așteptat
• Ce așteptări aveți în rezultatul implementării proiectului? Cum proiectul va influența problema identificată?
8. Bugetul estimat
• Ce cheltuieli planificați pentru proiectul propus (bani resurse materiale, financiare)? Solicitanții sunt încurajați să obțină contribuție din diverse surse. Cu toate acestea, nu este o condiție obligatorie.
9. Evaluarea proiectului
• Sunt proiectate căile și strategiile de colectare a informației pentru a aprecia corect rezultatele proiectului.
10. Durabilitatea proiectului
• Ce intenționați să organizați și să implementați după încheierea acestui proiect.

Anexa nr. 2. Șapte pași spre soluționarea unei probleme comunitare

Pasul 1. Identificați, fixați și clarificați problema.

○ Include definirea exactă a problemei, determinarea factorilor implicați, stabilirea dificultăților, deciderea asupra celor mai importante aspecte ale problemei prin răspunsuri la întrebările:

- *Care este problema?*
- *De ce este o problemă?*
- *Care este cauza apariției unei probleme?*
- *De ce trebuie rezolvată?*
- *A cui este problema?*
- *Cum poate fi soluționată problema?*
- *Ce s-ar întâmpla dacă problema nu ar fi soluționată?*

Pasul 2. Analizați problema.

○ Implică colectarea informației necesare pentru lucrul asupra problemei, cunoașterea tuturor cauzelor posibile și a eșecului în depășirea dificultăților prin interviuri, chestionare, analiza documentelor, observația directă etc. Pentru studierea problemei poate fi folosită și analiza SWOT (puncte forte, puncte slabe, oportunități, temeri sau dificultăți), solicitând răspunsuri la următoarele întrebări:

- *Care sunt punctele tari ale acțiunilor ce vi le propuneți?*
- *Care sunt punctele slabe?*
- *Ce oportunități de realizare a obiectivelor există sau vor exista?*
- *Care sunt temerile, barierele curente și potențiale în atingerea obiectivelor?*

Pasul 3. Elaborați soluțiile alternative.

○ Cuprinde enumerarea și examinarea tuturor căilor de soluționare a problemei, analiza impactului pozitiv sau negativ al fiecărei soluții alternative.

Pasul 4. Selectați cea mai bună soluție.

○ Etapă dată constă în trierea soluțiilor alternative posibile pentru determinarea celei mai bune nu doar pe baza eficienței maxime și a unei realizări rapide, dar luându-se în considerare și alți factori: bugetul, timpul, situația economică etc. La stadiul dat este important a delimita necesitățile de dorințe.

Pasul 5. Schițați un plan de acțiune.

○ Include definirea scopului; conturarea obiectivelor specifice, sarcinilor, timpului, bugetului, responsabilităților etc.

Pasul 6. Implementați soluția.

○ Constă în aplicarea soluției și monitorizarea progresului, respectând concomitent planul adoptat.

Pasul 7. Evaluați.

○ Presupune estimarea modului în care au fost atinse obiectivele. De asemenea este necesară determinarea efectului soluției, implicațiilor pozitive și negative ale procesului/fiecărui pas în parte.

Activitatea nr. 17. ELABORAREA UNUI PROIECT

(după necesitate, activitatea poate fi planificată pentru 2 ore)

❖ **Competența specifică nr.3** *Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor membrii grupului de interese*

❖ Pași în formarea competențelor

- Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme
- Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor
- Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale

❖ **Obiective operaționale:** *La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:*

- să aplice cunoștințele sale în elaborarea unui proiect de grup
- să prezinte impactul pozitiv al implicării persoanelor în elaborarea de proiecte

❖ Strategii:

- asaltul de idei
- lucrul în grup
- reflecții individuale și de grup

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- exemple de proiecte
- foi/ postere

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

- **Asalt de idei**

✓ Moderatorul roagă copiii să răspundă la întrebările:

- Care sunt problemele cele mai fierbinți ale comunității (grupului, școlii, localității, unui grup concret de persoane etc.)?
- Ce ați schimba în jurul vostru dacă ați avea posibilitate și resurse?

✓ Se propune participanților să formuleze idei pentru proiecte. Moderatorul le va scrie pe un poster și poate fi completată pe parcursul activității, de exemplu:

- Jucării pentru copii adoptivi;
- Organizăm jocuri pentru copiii mai mici;
- Dezvoltând abilitățile de comunicare prin dezbateri publice;
- Natura suntem noi;
- Prietenii animalelor;
- Ne afirmăm prin sport;
- Fotografiile povestesc;
- Felicitări pentru copiii din spitale;
- Teatrul pentru vârstnici;
- Rechizite școlare/ o carte pentru copii săraci;
- Crearea unui ziar școlar;
- Evenimente multiculturale în școală/ comunitate etc.

✓ Participanții formează echipe conform intereselor din 3-6 persoane și vor discuta ce idei de proiecte pot iniția copiii. Se va reveni la subiectul discutat de luare a deciziilor, care trebuie să aibă ca rezultat consensul comun. Se vor alege liderii echipelor, care poate fi schimbat pe parcursul activității, dacă copiii vor decide. Ei vor avea timp pentru ca să se consulte cu moderatorul și colegii, astfel ca temele pentru proiecte să fie diferite, dar pot fi similare, doar că vor soluționa o parte a problemei.

✓ Dacă e posibil se utilizează experiența unei persoane-resursă cu experiență din școală sau comunitate în scrierea proiectelor.

B. Activitatea propriu-zisă

- **Lucrul în grup:**

✓ Participanții lucrează în echipe și vor completa ideea de proiect, conform cerințelor prezentate în

C- Concluzii

- **Reflecții înainte de prezentarea proiectelor**

✓ Participanții primesc sarcina de a discuta în echipe și de a formula o concluzie despre experiențele învățate pe parcursul activității. Cele 5 întrebări fundamentale pentru elaborarea proiectului: CE? DE CE? CUM? CINE? CÂND? CÂT? PENTRU CE?

✓ Moderatorul menționează că pentru elaborarea unui proiect eficient, participanții vor trebui să răspundă la mai multe întrebări:

- Care este scopul proiectului?
- Cui îi este destinat (grupul țintă)?
- Cine sunt autorii/ liderul? Cum au fost repartizate responsabilitățile între membrii grupului?
- Câte persoane vor fi antrenate în implementarea proiectului? Cum îi veți convinge?
- Ce vor să schimbe prin acest proiect?
- De ce materiale aveți nevoie? Cum le putem asigura?
- De unde putem solicita bani/ resurse pentru anumite cheltuieli?
- Cum putem implica alte persoane în implementarea proiectului?
- Pentru cât timp este planificat proiectul?
- Cum va fi monitorizat derularea proiectului?
- De către cine ar trebui să fie aprobat implementarea proiectului?
- Cum trebuie informate persoanele care vor permite implementarea proiectului?
- În ce măsură ar trebui informați părinții/ tutore?
- Ce riscuri pot apărea? Cum le putem anticipa?
- Cui ne adresăm în caz de anumite probleme?

✓ Se atrage atenție asupra faptului că la următoarea activitate elevii vor prezenta proiectele elaborate și vor analiza ideile de proiecte ale colegilor, conform criteriilor stabilite:

Criterii de prezentare a proiectelor:

1. Originalitatea ideii de proiect – 1 punct;
2. Respectarea structurii unui proiect eficient – 3 puncte;
3. Lucrul în echipă și repartizarea responsabilităților – 2 puncte;
4. Prezentarea proiectului de către lider sau întreaga echipă – 3 puncte;
5. Răspunsurile la întrebările moderatorului și ale publicului – 1 punct

✓ Moderatorul poate invita pentru activitatea următoare copii activi din clasele mai mari cu experiență, membrii consiliului elevilor, alți profesori, părinți sau experți în domeniu, agenți economici, membrii administrației etc.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Cum intenționați să prezentați schița de proiect elaborată?
Cum veți repartiza responsabilitățile?

Sarcini de lungă durată:

Identifică persoane cu experiență cărora le poți adresa întrebări cu referire la implementarea proiectelor, destinate soluționării unor probleme ale comunității.

Anexa nr. 1. **Model de proiect, menit să soluționeze o problemă a comunității**

1. **Titlul/ denumirea proiectului:** *"Copii în ajutorul persoanelor nevoiașе"*

2. **Date despre autorii proiectul și parteneri:** *Grupul compus din 5 elevi: Parfeni Ion, Melnic Ina, Sandu Alexandru, Eftimie Mihai și liderul echipei Samson Ana.*

3. **Identificarea problemelor:** *În localitate trăiesc peste 150 de copii din familii sărace. Situația precară este pentru 5 familii, din care cauză copii nu frecventează școala.*

4. **Scopul și obiectivele proiectului:** *Sensibilizarea comunității pentru acordarea de ajutor persoanelor nevoiașе, prin implicarea activă a elevilor.*

Obiective:

- *informarea elevilor și membrilor comunității cu privire la problemele cu care se confruntă semenii lor;*
- *dezvoltarea solidarității copiilor, prin participarea în acțiuni de binefacere;*
- *ajutorarea a 5 copii din familii cu venituri mici/ socialmente vulnerabile cu rechizite școlare.*

5. **Grupul țintă:**

- *direct: 5 copii din familii cu venit mai mic;*
- *indirect: membrii familiilor aflate în imposibilitatea de aș-i asigura un trai decent;*
- *membrii consiliului elevilor și părinții copiilor din proiect (parteneri).*

6. **Activități planificate:**

Nr.	Denumirea activității	Durata	Materiale necesare	Responsabili
1.	<i>Crearea echipei și repartizarea responsabilităților</i>	10-15 februarie	Hârtie	
2.	<i>Redactarea proiectului</i>	15-20 februarie	Postere, carioca	
3.	<i>Informarea membrilor administrației și anunț pe avizierul școlii</i>	20 februarie	Hârtie color	
4.	<i>Identificarea 5 familii cu venit mic și a problemelor cu care se confruntă</i>	20-25 februarie	-	
5.	<i>Acțiunea "De la inimă la inimă" și colectarea rechizitelor școlare</i>	25 februarie - 10 martie	-	
6.	<i>Târgul elevilor și colectare</i>	11 martie	Hârtie color, rechizite de birou	
7.	<i>Distribuirea rechizitelor școlare în cadrul unei activități culturale de integrare a copiilor din familiile sărace: "Copiii solidari"</i>	17 martie	Jucării, rechizite, Diplome pentru cei mai activ elevi; Cadouri pentru copiii nevoiași	

8.	Monitorizarea desfășurării proiectului	Permanent	Hârtie	
9.	Organizarea expoziției de desene pe problematica binefacerii (tematică generală)	20 martie	Materiale birotică, materiale de pictat, hârtie desen	
10	Evaluarea finală și prezentarea raportului	25 martie	Hârtie	
11.	Articol pentru site școlii	27 martie	-	

7. Impactul așteptat: Copiii din școală, motivați de către membrii consiliului elevilor și membrii echipei de proiect vor organiza o activitate amplă în școală și în comunitate pentru a sensibiliza oamenii să se implice dezinteresat în soluționarea problemei identificate.

8. Bugetul estimat:

Nr.	Categoriile bugetului	Suma necesară (lei)	Resurse proprii	Resurse de la sponsori
1.	Materiale birotică	300	100	200
2.	Materiale pentru desen	300	50	250
3.	Rame pentru desene	1000	-	1000
4.	Suvenire/ cărți pentru copii	1000	300	700
5.	Diplome cu rame	350	250	100
6.	Pauză de socializare	1000	-	1000
	TOTAL:	3950	700	3250

9. Evaluarea proiectului: Elaborarea și completarea unui chestionar la finalul portofoliului. Vor fi organizate 3 interviuri cu elevii participanți și beneficiari de rechizite. Toate materialele vor fi adunate în portofoliul grupului și vor fi prezentate la necesitate, precum și în cadrul raportului final.

10. Durabilitatea proiectului: Organizarea acțiunilor de binefacere în comunitate pentru alți copii din familii sărace, precum și pentru membrii acestor familii, prin aprovizionare cu haine și încălțăminte. În următorul an școlar planificăm extinderea activităților de binefacere, dar și de activizare a elevilor prin intermediul activităților culturale și a ziarului școlar.

Activitatea nr. 18. PREZENTAREA UNUI PROIECT

(după necesitate, activitatea poate fi desfășurată în 2 sau chiar 3 ore)

❖ **Competența specifică nr. 3:** *Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor membrii grupului de interese*

❖ **Pași în formarea competențelor**

- *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

❖ **Obiective operaționale:** *La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:*

- *să prezinte proiectele elaborate;*
- *să manifeste spirit activ și analitic față de alte proiecte ale colegilor.*

❖ **Strategii:**

- prezentare video;
- prezentarea;
- discuția dirijată;
- fișa juriului.

❖ **Materiale:**

- fișe de lucru
- materiale birotică
- postere
- carioca

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

- **Prezentare video**

✓ Selectați de pe Youtube un video scurt sau din experiența elevilor din școală despre un exemplu de prezentare a proiectelor de către copii.

✓ Atrageți atenție modalităților reușite de prezentare. Anunțai scenariul desfășurării evenimentului, participanții, invitații etc.

B. Activitatea propriu-zisă

- **Prezentarea proiectelor.**

✓ Organizați prezentările proiectelor elaborate de către liderii sau echipa întreagă, la decizia copiilor. Acordați suficient timp pentru prezentări și completări din partea membrilor echipelor.

✓ Motivați publicul să fie atenți și să facă notițe conform **criteriilor unui proiect eficient** (repartizați în sală criteriile de evaluare a proiectelor din timp). Dacă este posibil puteți organiza un juriu dintre elevii membrii consiliului școlar, cadre didactice, părinți sau membrii administrației, precum și reprezentanți ai comunității, sponsori dacă sunt identificați.

C. Concluzii

✓ După fiecare prezentare a proiectelor, participanților și membrilor juriului se va acorda timp pentru a completa fișele de evaluare. Rezultatele însă vor fi prezentate după ultimul proiect al elevilor. Participanții vor prezenta

moderatorului fișele completate, fără a spune rezultatul evaluării proiectului, dar vor menționa punctele forte și vor motiva elevii pentru implicare în alte activități și proiecte.

✓ La finalizarea activităților de prezentare a proiectului, moderatorul va organiza o etapă de premiere a elevilor cu diplome de mențiune.

✓ Va fi invitați reprezentanții mass-mediei din școală sau localitate pentru diseminarea bunelor practici printr-un reportaj/ articol.

a) Anexa nr. 1. **PATRU PAȘI AI MANAGEMENTULUI PROIECTULUI**

PASUL 1 – DESIGNUL PROIECTULUI

Identificarea problemei se analiza ei;
Identificarea soluțiilor alternative și selectarea celei mai bune;
Definirea scopului proiectului;
Definirea obiectivelor proiectului.

PASUL 2 – PLANIFICAREA PROIECTULUI

Definirea sarcinilor;
Analiza interdependențelor;
Estimarea responsabilității, efortului, duratei;
Estimarea căilor de soluționare;
Crearea unui plan;
Calcularea resurselor necesare;
Schițarea unui buget;
Testarea fezabilității și supozițiilor proiectului;
Elaborarea unui plan de monitorizare;
Elaborarea unui plan de evaluare;
Analiza riscului și crearea unui plan de management;
Crearea planului proiectului.

PASUL 3 – IMPLEMENTAREA PROIECTULUI

Verificarea proiectului;
Verificarea planului, resurselor și domeniului;
Analiza fundamentală;
Monitorizarea proiectului;
Raportarea;
Încheierea proiectului.

PASUL 4 – EVALUAREA PROIECTULUI

Definirea scopului și a parametrilor proiectului;
Identificarea întrebărilor la care urmează a găsi răspunsuri;
Identificarea indicilor;
Determinarea limitelor de timp, a costului și domeniului;
Selectarea metodelor potrivite;
Colectarea și recenzarea datelor;
Analiza și interpretarea datelor;
Scrierea raportului;
Continuarea – utilizarea rezultatelor evaluării.

Activitatea nr. 19. CUM NE GESTIONĂM RESURSELE PROPRII. SENSUL ȘI VALOAREA BANILOR

❖ **Competența specifică nr.3:** *Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor membrii grupului de interese*

❖ **Pași în formarea competențelor**

- *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

❖ **Obiective operaționale:** *La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:*

- *să identifice resursele/ posibilitățile personale*
- *să analizeze posibilitățile de gestionare eficientă a resurselor*
- *să demonstreze interes pentru îmbunătățirea gestioării propriilor resurse.*

❖ **Strategii:**

- exercițiul
- agenda cu notițe paralele
- discuția dirijată

❖ **Materiale:**

- fișe de lucru
- hârtie A4
- carioca

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

- **Exercițiul.**

✓ Îndemnați participanții să scrie în Fișa de lucru toate posibilitățile lui, cu care se poate împărtăși cu colegii. Atrageți atenție că posibilitățile unei persoane sunt niște resurse importante care pot fi valorificate zilnic și dezvoltate. Explicați elevilor că **resursele** sunt mijloace, sau posibilități, care pot fi valorificate la un moment dat și ele trebuie gestionate cu iscusință, deoarece avem control asupra lor.

✓ Rugați pe rând să-și prezinte posibilitățile sale: *Eu pot să ...* Acesta va fi și un bun exercițiu pentru schimbul de bune practici cu alți colegi.

B. Activitatea propriu-zisă

4. Agenda cu notițe paralele:

✓ Rugați participanții să completeze o agendă cu notițe paralele:

În prima rubrică se va adăuga resursele personale de care dispune, iar în rubrica a doua se va explica cum sunt gestionate aceste resurse:

De ce resurse dispunem ?	Cum gestionăm resursele?
☐ Deprinderile de viață formate anterior	☐ Resursele sunt posibilități enorme de afirmare și dezvoltare personală. (de comunicare, lucrul în echipă, luarea deciziilor; elaborarea unui proiect etc.)
☐ Resursele de timp	☐ Timpul întotdeauna nu ajunge. Pe cel care îl avem

	la dispoziție trebuie să-l organizăm corect
☐ Resursele materiale	☐ Resursele materiale sunt acele bunuri care pot să ne ajute în atingerea unui scop
☐ Resursele financiare	☐ Bani pe care îi avem trebuie gestionați cu grijă. Bani pot fi cheltuiți cu precauție, dar pot fi un mijloc să faci alți bani

☐ Atenția	☐ Persoanele atente pot câștiga și alte resurse, dar cel mai important ajută să nu le irosim pe cele disponibile
☐ Energia personală	☐ Fiecare persoană dispune de o anumită energie (fizică, mentală și emoțională) care ajută persoana să se dezvolte

Moderatorul inițiază o discuție despre bani și menirea lor, adresând copiilor câteva întrebări:

- *Ce sunt banii?*
- *De ce ne folosim de bani?*
- *Care este valoarea banilor?*
- *Cum putem să-i gestionăm corect?*
- *Cum se schimbă persoanele care au mai mulți bani?*
- *Cum putem folosi banii pentru a aduce bucurie altor persoane?*
- *Ce ai face cu banii în caz că vei câștiga la Loto o sumă mare?*

✓ În continuare propuneți participanților să mediteze asupra banilor care i-au avut la dispoziție în ultimul timp și cum i-au gestionat: Sunt ascultate câteva opinii.

✓ Se atrage atenție asupra motivelor pentru a realiza un buget personal (anexa nr. 1). Activitatea poate fi organizată astfel: O foaie de hârtie este tăiată, unde sunt scrise motivele pentru a realiza un buget personal și repartizată în echipe. Copiii citesc și se exprimă cu referire la ceea ce este scris, dar sunt îndemnați să completeze cu cele cunoscute de ei, prezentând exemple concrete.

C. Concluzii

• Dialog cu sine

Moderatorul propune participanților să organizeze un dialog cu sine:

- a) între ceea cine este (bazată pe experiența existentă la moment) și
- b) cine ar trebui să devină peste un anumit timp (de exemplu când va avea 15 ani, 18 ani, 25 ani, 35 ani, 50 ani).

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Meditează asupra valorii resurselor personale. Cum ai putea să le gestionezi pentru a fi mulțumit de sine și a fi respectat de persoanele din jur.

De ce ar trebui să înveți cum să gestionezi corect resursele tale?

Sarcini de lungă durată:

Elaborează un buget personal în care vei urmări respectarea raportului dintre venituri și cheltuieli. Urmărește cum este gestionat pe parcursul unui timp mai îndelungat. Gândește-te cum ai putea să-l îmbunătățești continuu.

Anexa nr. 1. Motive pentru a realiza un buget personal

- a) ***Te ajută să conștientizezi unde îți cheltuiești banii!*** Este locul unde îți planifici și îți notezi toate cheltuielile pe care le faci. Te ajută să observi pe ce se duc banii tăi și unde ai putea să ajustezi.
- b) ***Te ajută să cunoști care îți sunt sursele de venit și cum poți să le crești!*** Te ajută să-ți planifici veniturile. Veniturile de cele mai multe ori sunt constante, pe care cu greu le poți ajusta. De cele mai multe ori bugetul te ajută să-ți analizezi situația financiară și să analizezi dacă veniturile tale sunt suficiente pentru cheltuielile pe care le ai și pentru obiectivele financiare pe care ți le setezi.
- c) ***Te ajută să-ți planifici cheltuielile!*** De câte ori nu te-ai trezit că mergi la cumpărături cu gândul de a cumpăra ceva și să ajungi acasă cu mult mai mult decât ți-ai fi dorit. Bugetul are și rolul de necesar. Aici sunt trecute toate lucrurile pe care trebuie să le cumperi nu pe care ți-ai dori să le cumperi. Te ajută să faci distincția între CEEA CE ESTE NECESAR și CEEA CE AI VREA să cumperi. Întotdeauna să alegi CEEA CE ESTE NECESAR să cumperi.
- d) ***Te ajută să scapi de datorii!*** Odată ce știi care îți sunt veniturile și pe ce cheltuiesc cel mai mult, te ajută să îți restrângi cheltuielile și cu banii economisiți să îți plătești datoriile într-un timp mai scurt.
- e) ***Te ajută să nu îți faci datorii și să cheltuiești doar cât produci!*** O dată cu planificarea bugetului, acesta îți garantează că vei cheltui doar ceea ce provoci. Toate veniturile tale trebuie să fie mai mari decât cheltuielile. Diferența dintre venituri și cheltuieli este profitul. Cu profitul poți să-ți plătești datoriile, să începi aranjamentele pentru a cumpăra un bun sau să-ți planifici o distracție.
- f) ***Te ajută să fii mai structurat și mai realist!*** Bugetul te ajută să fii mai structurat. El este conceput cât se poate de structurat și de amănunțit, care să te ajute să-ți anticipezi fiecare cheltuială pe diferite categorii de cheltuieli. O dată cu realizarea bugetului lunar, la început vei avea multe motive de frustrare. În primele luni nu vei putea să-ți planifici bugetul datorită faptului că nu ești realist. Ești subiectiv când vine vorba de planificarea financiară și tot crezi că vei cheltui mai puțin și vei câștiga mai mult. Nu e adevărat! Vei cheltui și vei câștiga tot la fel de mult. Bugetul îți va arăta asta și te va ajuta să fii mai realist cu bugetul tău în fiecare lună. Vei ajunge să fii mai realist și mai structurat, nu numai cu banii tăi, ci și în activitatea ta zilnică.
- g) ***Te ajută să economisești mai mult!*** Da, este instrumentul care te ajută să economisești bani din diverse locuri, pentru a cumpăra un bun sau pentru alte scopuri. Bugetul îți oferă o imagine reală a situației tale financiare din care poți trage anumite concluzii cu privire la locurile de unde ai putea face reduceri de costuri. Cu reducerile de bani pe care le realizezi îți poți planifica diverse cheltuieli sau să-ți reduci datoriile.
- h) ***Te ajută să-ți realizezi mai multe surse de venit!*** Bugetul este și un instrument pentru anumite proiecte pe care ai vrea să le realizezi. Pentru a ajunge aici, trebuie să scapi de toate obiceiurile tale care te fac să cheltuiești mai multe decât produci.
- i) ***Te ajută să fii mai motivat.*** Îți oferă motivația care te ajută să-ți dorești mai mult de la viața ta financiară. Este instrumentul cel mai important pentru viața ta financiară și care îți oferă motivația financiară pentru a vrea mai mult de la tine. În timp ce planificarea unui buget personal poate dura câteva ore în fiecare lună, faptul că înveți să folosești un buget personal îți poate aduce înapoi bani pe care nu ți-ai fi imaginat.

Activitatea nr. 20.

PROMOVĂM UN MOD SĂNĂTOS DE VIAȚĂ

❖ **Competența specifică nr. 3:**
Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor membrii grupului de interes

❖ **Pași în formarea competențelor**

- *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

❖ **Obiective operaționale:** *La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:*

- *să identifice regulile pentru un stil de viață sănătos*
- *să analizeze elementele unui program personal pentru sănătate*
- *să demonstreze deschidere pentru protejarea sănătății proprii și a persoanelor din jur*

❖ **Strategii:**

- GPP
- jocul de rol
- lucrul individual

❖ **Materiale:**

- fișe de lucru
- postere
- materiale didactice

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

D. Moment de provocare

• **Gândește/ perechi/ prezintă**

✓ Așa cum pe problema sănătății și alimentației corecte elevii au discutat în cadrul mai multor activități, se propune de a realiza în

perechi un set de **reguli pentru un stil de viață sănătos**. Elevii vor discuta lucrurile cunoscute și apoi vor fi ascultați reprezentanții câtorva perechi.

✓ Moderatorul atrage atenția elevilor, că printre cele mai răspândite reguli pentru un stil de viață sănătos sunt:

- *respectarea regimului zilei;*
- *mișcarea zilnică;*
- *alimentația sănătoasă;*
- *somnul la timp;*
- *reducerea stresului;*
- *păstrarea mediului ambiant etc.*

E. Activitatea propriu-zisă

• **Jocul de rol:**

✓ Participanții formează echipe a câte 4-6 persoane. Moderatorul propune participanților să fie în rolul de medic sau un specialist în domeniul sănătății și vor trebui să prezinte o activitate timp de câteva minute în fața unor elevi de gimnaziu pe tema: "Ce este un mod de viață sănătos?". Ei vor trebui să alcătuiască prezentarea, care va include:

- Un cuvânt introductiv de prezentare a scopului vizitei;*
- Întrebări pentru elevi;*
- Prezentarea unor sfaturi utile;*
- Răspunsurile la întrebările elevilor;*
- Concluzii personale.*

✓ Liderii echipelor vor prezenta produsul. Cealți elevi vor asculta activ prezentările colegilor și vor decide care specialist poate fi invitat din cele relatate.

✓ Elevii continuă lucrul în grup și vor elabora pe un poster un program pentru *Ziua Sănătății*, care eventual poate fi organizat în instituție/ comunitate.

F. Concluzii

• Lucrul individual:

✓ Elevii vor medita timp de câteva minute, apoi vor alcătui un **program pentru consolidarea sănătății** lor. Moderatorul va atrage atenție asupra unor elemente ale unui program pentru sănătate:

- respectarea unui regim al zilei;
- alimentația sănătoasă;
- atenție la comportamentul nesănătos;
- igienă personală;
- gândirea pozitivă;
- ...

Sfaturi utile:

Există multe modalități pentru a ne menține sănătoși. O parte dintre acestea sunt:

- *mănâncă cel puțin 5 fructe și legume pe zi;*
- *fă activitate fizică sistematic;*
- *adoptă o atitudine pozitivă;*
- *impliă-te în jocuri creative;*
- *plimbă-te în fiecare zi;*
- *mersul pe jos este benefic;*
- *dansează și motivează și prietenii să facă acest lucru;*
- *evită locurile poluate;*
- *reduce consumul de dulciuri și alimente nesănătoase fast-food.*

Vreau să trăiesc sănătos !

Mananca sanatos!

- ofera organismului tau toata paleta de substante necesare consumului zilnic – carbohidrati (50 - 55%), proteine (15% - 20%), grasimi nesaturate, fibre, vitamine, minerale si multa apa;
- legumele, fructele si cerealele trebuie sa reprezinte peste 60% din meniul tau zilnic;
- grasimile nesaturate recomandate provin din nuci, seminte, uleiuri presate la rece, peste sau avocado;
- ofera-ti o dieta echilibrata zilnic in schimbul dietelor drastice, care dupa un timp se transforma in dezechilibru al organismului si aduc surplus de grasime imediat ce sunt intrerupte;
- foloseste cat mai multe alimente proaspete, fara aditivi si conservanti, cat mai naturale.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Realizează un regim al sănătății pentru fiecare oră. Cum poți îmbina armonios mișcarea fizică cu lucrul intelectual? Cum veți putea să te dezici de unele deprinderi care nu sunt compatibile cu un mod sănătos de viață? Cum ar trebui să te comporți în timp de pandemie?

Sarcini de lungă durată:

Urmărește respectarea programului personal pentru consolidarea sănătății. Meditează ce ai trebui să modifichi urgent pentru a-l îmbunătăți.

Activitatea nr. 21. PRIETENII NATURII. ZIUA CEA MARE

(după necesitate, activitatea poate fi desfășurată în 2 sau chiar 3 ore)

❖ **Competența specifică nr. 3:**

Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor membrii grupului de interes

❖ **Pași în formarea competențelor**

- *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

❖ **Obiective operaționale: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:**

- să identifice exemple de atitudine prietenoasă a omului față de natură
- să propună inițiative prin care pot contribui la îmbunătățirea stării mediului ambiant
- să demonstreze atitudine prietenoasă față de natură

❖ **Strategii:**

- secvențe contradictorii
- lucrul în grup
- discuție frontală

❖ **Materiale:**

- fișe de lucru
- materiale de birotică
- diplome

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

• **Secvențe contradictorii.**

✓ În baza experiențelor pe care o au copiii, moderatorul cere ca participanții să explice cine poate fi considerat prieten al naturii și de ce. Copiii cu siguranță se vor referi la om – prietenul

principal al naturii, cu toate că tot omul este acela care demonstrează zilnic atitudine prietenoasă față de natură.

✓ Se prezintă câteva exemple de atitudine prietenoasă și prietenoasă față de natură.

B. Activitatea propriu-zisă

• **Lucrul în grup:**

✓ Participanții formează echipe și discută câteva inițiative ale colegilor pentru realizarea unei acțiuni ecologice de amenajare a unui sector din preajmă școlii sau elaborarea și implementarea un proiect în comunitate.

✓ Pe postere elevii vor scrie câteva repere, apoi vor transmite colegilor din alte echipe pentru revizuire și completare.

✓ Posterele revin în echipa inițială și sunt redactate. În discuții copiii decid care idei ale colegilor din alte echipe le vor lua în considerație și care nu.

✓ Liderii echipelor prezintă ideile de inițiative ale copiilor și se va selecta, prin vot majoritar, o idee care este cea mai originală și care poate fi implementată practic de întreg grupul de interes. De asemenea copiii vor discuta frontal și vor propune implicarea și altor persoane în implementarea proiectului: elevi din alte clase, profesori, absolvenți, părinți, antreprenori, membri ai comunității.

✓ Toate echipele se implică pentru a îmbunătăți ideea de proiect care a câștigat încredere și va fi redactat (anexa nr.1).

✓ Liderii echipelor prezintă produsele finale. Elevii și moderatorul adresează întrebări și propun sugestii de îmbunătățire.

✓ Liderii echipelor se adună împreună și redactează un proiect comun, care va fi prezentat pentru discuții publice. Ceilalți copii discută cum concret se pot implica fiecare și cum pot atrage cel puțin încă o persoană în proiect.

✓ Apoi moderatorul inițiază o discuție când va fi organizată această zi – numită *Ziua cea Mare* – când va fi implementat proiectul sau acțiunea ecologică în școală sau în comunitate. Se va atrage atenție detaliilor de organizare și repartizare a responsabilităților.

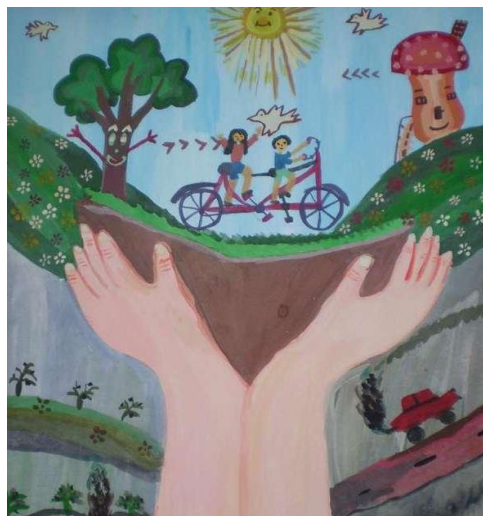
C. Concluzii

• Concurs de postere:

✓ Copiii meditează ce mesaj ar putea ei să transmită altor persoane care să aibă o atitudine prietenească față de natură. Aceasta se poate realiza prin intermediul unui **concurs de postere**, cu genericul: *"Fii ECO!"*.

✓ Participanții propun câteva mesaje pentru posterele *"Fii Eco!"*

- *Natura îți este prieten. Fii și tu prietenul ei;*
- *Planetă merită să fie ocrotită. Fii persoana care ocrotește natura;*
- *Poluarea nu este prietenă nici naturii și nici omului;*
- *Împreună putem salva natura;*
- *Ocrotește natura, asigură un viitor curat;*
- *Fii Om! Natura te iubește!;*
- *Gândește verde etc.*

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Ce poți face pentru a proteja mediul? Meditează cum poți să-ți formezi deprinderi de viață prin intermediul participării la o acțiune ecologică sau la implementarea unui proiect în comunitate.

Sarcini de lungă durată:

Propune elaborarea unui pliant care va fi instalat în mediul naturii cu mesaje de ocrotire a naturii și păstrare a curățeniei.

Anexa nr. 1. Proiect în comunitate: "O școală – un parc"

1. Scopul proiectului:

Formarea unor deprinderi de păstrare a curățeniei și a atitudinii prietenoase față de natură.

2. Obiective:

- a) sensibilizarea copiilor cu privire la importanța unui mediu ambiant curat;*
- b) stimularea participării copiilor la amenajarea mediului ambiant;*
- c) responsabilizarea cetățenilor pentru o ecologie a mediului.*

3. Grupul țintă:

elevi, consiliul elevilor, părinți, cadre didactice, absolvenți, membrii comunității.

4. Perioada:

martie - aprilie

5. Resurse materiale:

plante decorative, puieți, inventar tehnic, panouri, coșuri pentru deșeuri, saci, mănuși.

6. Rezultatele așteptate:

- 1. o imagine mai bună a școlii în comunitate;*
- 2. activități organizate de copii în mediul naturii;*
- 3. un parc amenajat în preajmă școlii;*
- 4. noi deprinderi și atitudini formate la copii.*

7. Plan de activități:

- a) demers către administrația instituției și autoritatea publică locală;*
- b) elaborarea proiectului parcului;*
- c) repartizarea rolurilor și a responsabilităților;*
- d) pregătirea terenului;*
- e) achiziționarea plantelor decorative;*
- f) plantarea și însămânțarea;*
- g) îngrijirea plantelor;*
- h) instalarea unor panouri cu informație despre proiect și mesaje educaționale;*
- i) mediatizarea proiectului;*
- j) elaborarea raportului final.*

8. Monitorizarea și evaluarea proiectului:

- a) sistematic, prin intermediul observațiilor și a chestionarelor;*
- b) realizarea de poze și articole pe site instituției;*
- c) portofoliul proiectului.*

Activitatea nr. 22. A FI VOLUNTAR

❖ Competența specifică nr. 3:

Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor/ membrii grupului de interes

❖ Pași în formarea competențelor

- *Identificarea elementelor proiectului de soluționare a unei probleme*
- *Motivarea copiilor pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor*
- *Demonstrarea interesului pentru dezvoltarea abilităților personale*

❖ Obiective operaționale: La sfârșitul activității copii vor demonstra că pot:

- să descrie conceptul de voluntariat
- să analizeze posibilități de implicare în acțiuni de voluntariat
- să manifeste deschidere pentru a face fapte bune

❖ Strategii:

- discuția dirijată
- lucrul în grup
- jocul de rol

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- materiale birotică
- minge

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

• Discuție dirijată.

✓ Propuneți participanților să deseneze pe o foaie conturul mâinii sale drepte și pe fiecare deget să scrie câte o faptă bună pe care au făcut-

o în ultimele luni. Apoi vor desena mâna stângă și pe fiecare deget vor scrie câte o faptă bună care o planifică în viitor. Participanții prezintă colegilor din jurul său creația realizată.

✓ B. „Povestea unui cuvânt”. Participanții sunt aranjați într-un cerc. Moderatorul sau un participant pronunță cuvântul – „VOLUNTARIATUL”, iar ceilalți participanți pe rând vor adăuga câte un cuvânt, care în cele din urmă vor crea propoziții/fraze cu sens. De exemplu „Voluntariatul ... este ... o ... modalitate ... extraordinară ... de ... afirmare ... a ... oricărei ... persoane ...”

✓ Moderatorul propune participanților să răspundă la câteva întrebări: *Ce voluntari din comunitate cunoști? Te-ai implica în acțiuni de voluntariat? Cum?*

✓ Apoi copiii vor forma un cerc și vor arunca mingea către un alt coleg, adresându-i întrebarea: *De ce ar fi bine să fim voluntari?*

✓ Moderatorul menționează că *Voluntariatul este o componentă fundamentală a societății civile. El mobilizează cele mai nobile aspirații ale omenirii – Ajutorul reciproc, Pacea, Libertatea, Oportunitatea, Siguranța și Justiția pentru toate persoanele*”.

B. Activitatea propriu-zisă

• Lucrul în grup:

✓ Copiii formează echipe după interese a câte 4-6 membri. La început la recomandarea moderatorului, ei discută despre posibilități de implicare în acțiuni de voluntariat. Se face o listă care este prezentată publicului. Se scriu pe tablă sau poster sugestiile liderilor echipelor.

✓ În continuare copiii continuă discuția în echipe, selectează o idee de acțiune de voluntariat, în care cred că pot să se implice în viitorul apropiat.

✓ Ei discută și elaborează planul acțiunii de voluntariat:

- a) *acțiunea de voluntariat;*
- b) *locul desfășurării;*

- c) persoanele care vor fi implicate și beneficiarii;
- d) activitățile desfășurate și repartizarea responsabilităților;
- e) diseminarea bunelor practici.

✓ Liderii echipelor prezintă produsul realizat publicului. Se adresează întrebări după caz, de către moderatori sau copii.

✓ Se va atrage atenția că implicarea în acțiuni de voluntariat trebuie să fie benevole, din inimă și participanții să facă acest lucru cu plăcere.

C. Concluzii

• **Joc de rol:**

✓ Participanții meditează care ar fi rezultatele acțiunii de voluntariat pentru persoanele care au beneficiat de aceste servicii. Astfel, ei își imaginează că sunt o persoană în etate, un copil cu nevoi speciale sau un responsabil dintr-o organizație guvernamentală din localitate care au beneficiat de serviciile voluntarilor. Din perspectiva lor, participanții, în mod individual sau în echipe, elaborează o diplomă de recunoștință pentru persoana voluntară. Moderatorul poate prezenta modele de diplome drept sugestii.

✓ Participanții își imaginează că în cadrul unei activități solemne de Ziua voluntarului, primesc aceste diplome de la organizatorii acțiunilor de voluntariat și va trebui să prezinte un discurs de mulțumire pentru aprecierea dată.

✓ Apoi este organizată o discuție despre implicațiile participanților, reprezentând schematic „Arborele faptelor bune” care va fi sădit imaginar în preajma casei sau în grădină. Care vor fi roadele acestui pom peste 10 sau 15 ani?

✓ Copiii se exprimă despre starea sufletească și deprinderile formate în rezultatul implicării în acțiuni de voluntariat. Moderatorul concluzionează și aprecia sugestiile și deschiderea copiilor pentru a se implica în acțiuni de voluntariat.

✓ Așa cum până la această activitate, unii copii deja sau implicat în acțiuni de voluntariat, pentru aceștia sunt pregătite diplome de merit, care sunt înmânate solemn. Poate fi invitat o persoană resursă, un voluntar din comunitate sau membrii administrației școlii.

**IMPLICĂ-TE! ACȚIONEAZĂ!
FII VOLUNTAR!**

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Ce posibilități de implicare în acțiunile de voluntariat sunt în comunitatea ta? În care din ele ai putea să te implici? Cum? De ce voluntariatul este o școală excelentă a vieții?

Sarcini de lungă durată:

Căută pe Internet sau cu ajutorul prietenilor organizații neguvernamentale care acționează în domeniul de interes pentru tine. Listează organizațiile care te-ar interesa pentru a presta servicii de voluntariat. Ce deprinderi crezi că ai putea să-ți dezvolti prin implicarea în acțiuni de voluntariat?

Anexa nr. 1. Materiale utile despre voluntariat

A. De ce să fii voluntar?

- Pentru a câștiga experiență și deprinderi noi;
- Pentru a organiza eficient timpul personal și a te simți util;
- Pentru a obține plăcere atunci când ajuți o persoană mai slabă sau când participi la soluționarea unei probleme de interes comun;
- Pentru a te distra;
Pentru ați face noi prieteni;
- Pentru a fi apreciat;
- Pentru a-ți asuma o responsabilitate și a te verifica de ce ești capabil;
- Pentru a-ți îmbunătăți CV etc.

B. Ce pot face voluntarii?

- Informare despre ce este voluntariatul din surse diferite;
- Implicarea în acțiunile de voluntariat existente în școală sau comunitate;
- Elaborarea și implementarea unui proiect social, ecologic sau cultural;
- Explicarea altor persoane ce este voluntariatul și instruirea lor după caz;
- Distribuirea unor pliante despre necesitatea implicării în acțiuni de voluntariat.

C. Ce exemple de acțiuni de voluntariat pot fi?

- Acțiuni de binefacere;
- Acțiuni de salubritate sau colectare a deșeurilor;
- Acțiuni de consultanță și mentorat;
- Reparația cărților;
- Acordarea de asistență tehnică persoanelor care au nevoie;
- Organizarea unei expoziții de desene, poze;
- Voluntariat sportiv;
- Dezbateri pe teme de voluntariat etc.

D. Mesaje despre voluntariat:

- "A fi voluntar înseamnă să fii liber să alegi ceea ce îți place să faci, să încerci lucruri despre care nu îți dai seama încă dacă le poți face față, dacă ți se vor părea interesante sau utile dezvoltării tale personale sau carierei tale..."
- "Voluntariatul, acest fenomen care a devenit din ce în ce mai vizibil în ultimii ani, ajunge să fie unul dintre motoarele care animă tinerii să se implice în societate și să devină mai responsabili și mai activi."
- "Voluntariatul a ajuns să fie o parte importantă a vieții mele. Aproape tot timpul liber mi-l dedic acestuia și o fac cu plăcere. Din punctul meu de vedere, fiecare persoană are o datorie față de propria-i persoană, o datorie față de familie și o datorie față de societate."

- "Cred că prin activitățile mele de voluntariat îi ofer un motiv de bucurie adevărată copilului din mine, părinților și celor apropiați. Iar acest sentiment plăcut nu-l pot simți decât prin voluntariat".

Activitatea nr. 23. APRECIEM PROIECTELE GRUPULUI

❖ **Competența specifică nr. 3:**
Elaborarea proiectelor cu scop de soluționare a unor problemele specifice copiilor/ membrii grupului de interes

❖ Pași în formarea competențelor

- **Identificarea elementelor** proiectului de soluționare a unei probleme
- **Motivarea copiilor** pentru a se implica în soluționarea problemelor pentru nivelul lor
- **Demonstrarea interesului** pentru dezvoltarea abilităților personale

❖ **Obiective de auto-evaluare:** *La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:*

- să-și aprecieze implicațiile grupurilor în activitățile desfășurate
- să-și auto aprecieze propriul demers
- să propună sugestii de autodezvoltare.

❖ **Strategii:**

- joc didactic
- discuții frontale
- fișa observatorului

❖ **Materiale:**

- fișe
- hârtie color

AUTOEVALUARE ȘI EVALUARE RECIPROCĂ

A. Autoevaluare

• **Interogarea Eu-lui propriu.**

✓ Participanții sunt rugați să formuleze cinci întrebări despre propria implicare în activitățile din modulul III, în baza algoritmului: *Ce? Cine?*

Cum? De ce? Cât? Apoi ei circulă prin sală și adresează aceste întrebări altor colegi, care va formula un răspuns cu referire la implicarea subiectului în activități.

✓ Moderatorul va organiza o **discuție frontală** despre semnificația întrebărilor și unele răspunsuri la ele.

B. Evaluare reciprocă

✓ În baza activităților organizate în grup, în special momentele de elaborare și implementare a proiectelor participanții sunt rugați să completeze un chestionar, în care vor aprecia implicațiile echipelor pe parcursul modulului III.

- În continuare, participanții se adună în echipe și decid care activități organizate în grupuri mici pot fi menționate. Moderatorul din timp a pregătit un poster pe care sunt scrise activitățile echipelor și produsele realizate. Apoi elevii vor decide în echipe ce apreciere merită, lipind în dreptul activității de pe poster o fișă colorată: *albastru – foarte bine; verde – bine și roșu – s-ar putea și mai bine.*

✓ Dacă participanții au cu sine anumite produse realizate în modulul III, atunci ei le vor prezenta succint publicului și vor fi formulate întrebări de evaluare reciprocă

C. Concluzii

• **Fișa observatorului:**

✓ Moderatorul își exprimă opinia cu referire la implicațiile elevilor, în special a echipelor. El se exprimă și pe marginea auto aprecierilor și evaluărilor reciproce, făcând un bilanț generalizat.

✓ Pot fi menționați cei mai activi participanți prin calificative (foarte bine, bine, satisfăcător) sau vor fi folosite anumite aprecieri motivaționale (bravo, poți, dacă dorești, avem ce învăța de la

tine/ de la voi, cred că lucrurile se vor schimba radical prin implicațiile voastre; mi-aș dori să fac parte din echipa voastră etc. Copiii vor fi anunțați că în viitor vor primi diplome de merit pentru implicare activă.

DEPRINDERI DE VIATA

Modulul IV.

ÎNVĂȚĂM ÎN MOD EFICIENT

Luarea inițiativei.

Dezvoltarea puterii personale

Învățăm prin jocuri. Jocul după reguli

Gestionăm eficient timpul

Învățăm cum să învățăm mai bine

Un om învățat este respectat

PRODUSE:

- Poster/ Pliant
- Studiu de caz
- Listă cu inițiative școlare
- Simbol al puterii
- Plan de dezvoltare personală
- Listă cu jocuri didactice
- Reguli de joc
- Model de gestionare a timpului
- Fișa observatorului

Activitatea nr. 24. LUAREA INIȚIATIVEI (activitate planificată pentru 2 ore)

Competența specifică nr. 4:

❖ *Utilizarea eficientă a deprinderilor de viață formate în scopul îmbunătățirii situației școlare*

❖ Pași în formarea competențelor

● *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*

● *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*

● *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

❖ Obiective operaționale La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- *să explice conceptul de inițiativă*
- *să analizeze posibilitățile proprii în comparație cu eforturile sale*
- *să manifeste inițiativă pentru eficientizarea învățării proprii*

❖ Strategii:

- *asaltul de idei*
- *lucrul în grup/ perechi*
- *cercul de idei*

❖ Materiale:

- *fișe de lucru*
- *aproximativ 15 obiecte mici (existente în sală)*
- *materiale de birotică*

● **DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII**

D. Moment de provocare

● Asalt de idei

✓ Moderatorul roagă copiii să răspund la întrebarea:

- *Prin ce sunt cunoscuți oamenii de știință: Euclid sau Pitagora, Mendeleev sau Newton?*

- După ce copii răspund la întrebarea adresată din propria inițiativă (aceștia au descoperit ceva deosebit și util pentru alți oameni), moderatorul le propune copiilor să formeze perechi și să discute cu referire la invențiile altor persoane pe care îi cunosc elevii de la alte științe învățate sau din cele citite personal. Sunt ascultate răspunsuri perechilor care au demonstrat inițiativă.

- Moderatorul roagă copii să formuleze o definiție a termenului "inițiativă" (abilitatea de a face un lucru fără a fi impus) și să prezinte exemple. Moderatorul va lăuda de fiecare dată persoanele care manifestă inițiativă.

E. Activitatea propriu-zisă

● Lucrul în grup:

✓ Din timp moderatorul a plasat pe o masă din spate 15 obiecte care se găsesc în sală: *cretă, foarfece, pixuri, pioneze, mască de protecție, carte, agendă, bomboane, telefon, tabletă, ștergar* etc.

✓ Participanții se ridică pe rând și timp de 15 secunde privesc la masa cu obiectele mici din spatele sălii. Se așază la loc și scriu obiecte văzute.

✓ Apoi formează echipe conform intereselor din 5-6 persoane și discută despre obiectele văzute. Lista obiectelor și utilitatea lor este prezentată la inițiativa unor participanți din echipe.

✓ Moderatorul adresează câteva întrebări:

- *Ce obiecte ați văzut? Câte sunt?*

- *Ce obiecte nu ați numit? Câte obiecte ați adăugat prin discuțiile în echipe?*
- *Ce experiență ați obținut?*

fiecare poate învăța multe lucruri dacă beneficiază de experiența altor persoane. De asemenea importante sunt și inițiativa personală, atenție la sarcină, responsabilitatea asumată și altele.

✓ Moderatorul explică că e natural ca persoanele să observe lucrurile diferit. Dar

✓ Se revine la termenul "inițiativă" și se discută despre:

1. *Cine a luat inițiativa în echipe?*
2. *Cum ați organizat discuția?*
3. *Cum ați luat decizia să prezentați rezultatul lucrului discutat în echipe?*
4. *Ce sentimente aveți atunci când vi se spune că sunteți o "persoană cu inițiativă"?*
5. *Întotdeauna pentru a obține un lucru trebuie să demonstrezi "inițiativă"?*
6. *De ce este importantă o inițiativă pentru atingerea obiectivelor trasate?*
7. *Cum o inițiativă poate să schimbe viața unei persoane?*

✓ La întrebarea a 7-a sunt ascultate mai multe răspunsuri ale participanților. Moderatorul propune participanților să demonstreze inițiativă și să adreseze întrebări colegilor despre experiența acumulată în activitatea recentă și poate despre planurile pentru viitor.

F. Concluzii

• **Cercul de idei**

✓ Participanții la nivel individual, în perechi sau în grupuri mici formulează o inițiativă pentru organizarea unei activități în zilele următoare pentru un grup de interese, clasă sau școală. Participanții completează următoarea fișă:

1. *Denumirea inițiativei/ activității;*
2. *Timpul desfășurării activității;*
3. *Cine vor fi organizatorii?*
4. *Cine vor fi participanții?*
5. *Care sunt așteptările/ consecințele/ beneficiile inițiativei?*

✓ Apoi fișele sunt transmise la alte persoane pe care sunt notate "+" (susținerea inițiativei, este bună) sau "-" (inițiativa nu este bună). Autorii inițiativelor au posibilitatea să redacteze propunerile de inițiativă, pentru a fi interesante pentru alte persoane și prezentate în activitatea următoare.

✓ Așa cum activitatea următoare va fi una practică, moderatorul poate invita o persoană resursă sau copii activi și cu experiență în domeniul inițiativelor.

✓ Activitatea a doua poate fi desfășurată în felul următor:

- a) *la început sunt ascultate inițiativele persoanelor, perechilor sau grupurilor mici ale participanților;*
- b) *moderatorul și persoanele resursă fac analiza și aprecierile inițiativelor prezentate;*
- c) *persoanele resursă prezintă inițiativele lor;*
- d) *participanții formulează concluzii și inițiative pentru viitor.*

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Realizează o listă de inițiative care ai demonstrat în ultimul timp/
Ce inițiative ai de gând să iei în următoarele zile?

Sarcini de lungă durată:

Formulează o inițiativă de organizare a unei activități la nivel de grup de interese sau clasă/scoală.

Activitatea nr. 25. DEZVOLTAREA PUTERII PERSONALE

Competența specifică nr. 4:

❖ *Utilizarea eficientă a deprinderilor de viață formate în scopul îmbunătățirii situației școlare*

❖ Pași în formarea competențelor

● *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*

● *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*

● *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

❖ Obiective operaționale La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să determine valoarea puterii personale în afirmarea de sine
- să analizeze diverse elemente ale puterii personale
- să demonstreze utilizarea puterii personale în acțiuni benefice și pentru autodezvoltare

❖ Strategii:

- Adoptă o poziție
- lucrul în perechi
- discuții libere

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- hârtie de desen, markere colorate, foarfece, bandă, lipiți, reviste vechi

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

D. Moment de provocare

- Adoptă o poziție

✓ Propuneți participanților să-și deseneze sa-și creeze un simbol al puterii personale (în ceea ce

privește a decide sau a acționa). Ei vor prezenta simbolul puterii și a semnificației ei.

✓ Apoi

participanții vor desena o linie orizontală pe o foaie și vor marca la început (în stânga) cifra 0, la mijloc 5 și la sfârșit cifra 10. În continuare, elevii vor indica pe verticală cantitatea de putere care o au pentru;

- învățare și pregătirea de lecții;
- respectarea normelor și regulamentelor;
- efectuarea temelor pentru acasă;
- implicarea în activități comune;
- interacțiunea cu colegii/ prietenii
- ajutor membrilor familiei;
- autodezvoltare și pasiuni personale.

✓ Sunt unite punctele, realizându-se o diagramă. Copii observă la care puncte au putere mai mare și unde este mai mică.

✓ Se organizează o discuție dirijată despre cum putem utiliza eficient puterea de care dispunem. Și cum putem să o creștem în situația când puterea e mică. Sunt motivați colegii să formuleze sugestii pentru colegi și autosugestii.

E. Activitatea propriu-zisă

- Lucrul în perechi.

✓ Elevii își găsesc un partener și formează perechi. Ei vor trebui să comunice fără cuvinte, prin gesturi și mimică (doar non-verbal) și să deseneze împreună cu un singur creion imaginea unui animal, timp de 2 minute. Moderatorul observă interacțiunea dintre perechi și își face notițe.

✓ Sunt prezentate desenele perechilor și explică de ce cred ei că au reușit sau nu au reușit să deseneze animalul împreună.

✓ Elevii reflectă asupra experiențelor lor și ascultă observațiile moderatorului. Lăudați elevii care au reușit împreună și formulați sugestii pentru cei care nu au reușit. Concentrați atenția pe gândire logică, luarea deciziilor, comunicarea eficientă,

colaborare etc. Explicați elevilor că oamenii au de regulă mult mai multă putere decât o folosesc. Și nu toți care au putere reușesc. Important este să folosim timpul cuvenit, metoda și, în special, calitățile persoanei.

✓ Solicitați participanților să răspundă la câteva întrebări:

- Oare banii oferă oamenilor putere?
- Frumusețea le dă oamenilor putere?
- Ce importanță are puterea fizică? Dar cea intelectuală?
- În ce măsură educația și cultura le dă oamenilor putere?
- Ce alte lucruri oferă oamenilor putere?

✓ Participanții vor lucra în continuare asupra elaborării unui **Plan de dezvoltare a puterii personale**, luând în considerație următoarele puncte de reper:

- Capacitatea de a lua o decizie;
- Valorificarea surselor puterii;
- Modalitățile de dezvoltare a puterii personale;
- Studiarea modelelor de persoane cu putere personală dezvoltată;
- Consecințele utilizării raționale a puterii;
- Simbolul personal al puterii.

F. Concluzii

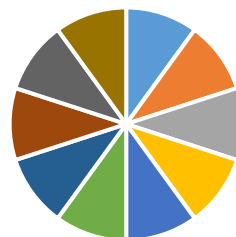
✓ Elevii revin la simbolurile puterii de la începutul activității și sunt rugați să elaboreze un nou simbol al puterii personale sau să-l redacteze pe cel vechi, dacă e cazul. Explicați copiilor că ei pot folosi un simbol cunoscut deja sau pot crea unul specific persoanei, fiind unic și original.

✓ Participanții sunt rugați să dea exemple de persoane cu care interacționează care au mai multă putere decât ei: profesorii, părinții, frații mai mari, directorii, primarii, elevii olimpici, sportivii cu performanțe etc.

✓ De exemplu **Sursele Puterii** într-o acțiune de succes sunt: *Puterea Informației; Negocierii; Încrederei; Atenției; Ascultării active; Experienței; Autorității, Convingerii, Colaborării, Inteligenței* etc.

✓ Se discută și despre cazurile când unele persoane demonstrează lipsă de putere (caracter slab), atunci când este influențat ușor de alte persoane să fumeze, să consume alcool sau droguri, demonstrează a agresiune față de acei mai mici sau animale etc.

SURSELE PUTERII

- Puterea Informației
- Puterea Negocierii
- Puterea Încrederei
- Puterea Atenției
- Puterea Ascultării active
- Puterea Experienței
- Puterea Autorității
- Puterea Convingerii
- Puterea Colaborării
- Puterea Inteligenței

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Analizează sursele puterii persoanelor care au atins anumite performanțe: colegi cu reușite mari, oameni de artă, sportivi, antreprenorii etc?

Studiază diverse simboluri ale puterii. Elaborează un simbol original al puterii personale.

Sarcini de lungă durată:

Completează sistematic Planul de dezvoltare a puterii personale. Observă sursele puterii. Analizează care elemente ale planului sunt mai slabe și identifică modalități de dezvoltare.

(după necesitate, activitatea poate fi desfășurată în 2 ore)

Competența specifică nr. 4:

❖ *Utilizarea eficientă a deprinderilor de viață formate în scopul îmbunătățirii situației școlare*

❖ Pași în formarea competențelor

- *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*
- *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*
- *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

❖ **Obiective operaționale** La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să explice necesitatea regulilor în cadrul jocurilor
- să elaboreze scenariul succint al prezentării unui joc didactic;
- să manifeste interes pentru a eficientiza învățarea, inclusiv prin intermediul jocurilor

❖ Strategii:

- discuții dirijate
- lucrul în echipe
- jocul simulat

❖ **Materiale:**

- fișe de lucru
- materiale birotică
- minge

• DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

- **Discuții frontale**

✓ Îndrumați elevii să se miște prin sală timp de 2 min. și să propună colegilor un joc didactic preferabil. După aceasta organizați o discuție despre ceea ce au dorit să realizeze și ceea ce s-a reușit.

- Ce joc ați propus colegilor?
- Cum a fost acceptat?
- Ce mijloace ați utilizat (creta, mingea, foi, altele)?
- Cum v-ați simțit în situațiile când nu erați ascultat sau era gălăgie în sală?
- Credeți că jocurile se desfășoară fără sau cu reguli?

✓ Participanții se aranjează într-un cerc. Aruncând mingea către un coleg ei vor numi un joc didactic preferat pe care îl cunosc din trecut, utilizate la diferite discipline școlare, de la activitățile extra-curriculare sau din afara școlii. Pe un poster sau pe tablă se completează o listă de jocuri didactice. Se vor scrie în listă și jocurile didactice pe care le cunosc copii, dar nu au fost folosite. Pentru unii copii jocurile pot fi cunoscute, iar pentru alții nu.

✓ Moderatorul va pune accent pe importanța jocurilor pentru învățare, dar și pe respectarea unor reguli clare și a bunului simț pentru ca activitățile organizate să fie mai eficiente. De obicei, copiilor le plac jocurile și unele lucruri le învață mai ușor prin intermediul jocurilor, dar jocurile sunt activități care trebuie planificate atent și desfășurate după anumite reguli.

B. Activitatea propriu-zisă

- **Lucrul în echipe.**

✓ Participanții formează echipe a câte 3-5 persoane după interese. Ei vor discuta despre jocurile didactice scrise pe poster și vor decide ce joc vor alege pentru a fi pregătit și prezentat colegilor la activitatea următoare. Poate fi selectat un joc didactic care lipsește în lista de pe poster.

✓ Este ales un lider care va organiza lucrul echipei. Se va pune accent pe:

- *Descrierea succintă a conținutului/ modului de organizare a jocului didactic (până la 0,5 pag.);*

- *Repartizarea rolurilor/ responsabilităților;*

✓ Elevii sunt îndrumați să mediteze și asupra materialelor de care vor avea nevoie pentru a organiza eficient jocul didactic.

- *Elaborarea regulilor de desfășurare a jocurilor (min. 5 reguli);*

- *Modalitatea cum va fi prezentat în mod practic colegilor (2-5 minute).*

C. Concluzii

✓ Liderii echipelor pe rând prezintă regulile de bază în organizarea jocurilor pe care le-au întocmit. Se discută despre anumite reguli generale și specifice jocului concret care urmează să fie prezentat publicului.

✓ Moderatorul prezintă câteva reguli generale:

- *Suntem atenți la sarcini și la explicațiile organizatorilor de jocuri;*

- *Nu facem gălăgie;*

- *Folosim un limbaj adecvat;*

- *Respecte colegii;*

- *Nu folosim forța fizică;*

- *Jocurile trebuie pregătite foarte bine;*

- *În cadrul jocurilor nu trebuie să fie momente de agresiune, violență, atac la persoană, fără gesturi interzise, fără discriminare etc.*

- *Participă toți elevii.*

✓ Se discută despre unele situații mai problematice, folosind întrebările:

- *De ce unii participanți aleg să nu respecte regulile jocurilor?*

- *Care este rolul regulilor?*

- *De ce regulile ar trebui cunoscute de participanți?*

✓ Participanții pregătesc prezentările echipelor (organizarea practică a unui joc didactic) pentru activitate următoare. Liderii echipelor anunță publicul dacă vor avea nevoie pentru activitatea următoare de anumite materiale, pentru a fi pregătite din timp.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Elaborează o listă de jocuri didactice care ai dori să le folosești pe viitor

Sarcini de lungă durată:

La care discipline școlare ai putea utiliza jocuri didactice?

Meditează cum poți să-ți îmbunătățești performanțele școlare folosind diverse jocuri didactice.

Activitatea nr. 27. GESTIONĂM EFICIENT TIMPUL

Competența specifică nr. 4:

❖ *Utilizarea eficientă a deprinderilor de viață formate în scopul îmbunătățirii situației școlare*

❖ Pași în formarea competențelor

● *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*

● *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*

● *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

❖ Obiective operaționale La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să explice valoare timpului pentru fiecare persoană și pentru oameni la general
- să aprecieze importanța prioritarii activităților și gestionării eficiente a timpului.

❖ Strategii:

- exercițiul
- lucrul în perechi
- jocul de rol
- discuția dirijată

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- postere
- materiale birotică

DESFAȘURAREA ACTIVITĂȚII

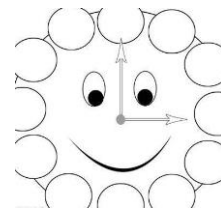
A. Moment de provocare

● Exercițiul.

✓ Îndemnați participanții să deseneze un ceas pe o foaie de hârtie și să scrie pentru fiecare oră câte o activitate pentru o anumită zi (*Varianta II.*)

I.). Rugați să prezinte unele produse, în baza cărora pot fi adresate câteva întrebări:

- De ce ar trebui să gestionăm eficient timpul?
- Care activități am putea să le planificăm și pe care nu?
- O secundă este mult? Dar o minută? o oră? o zi?

✓ Propuneți participanților să completeze propoziția: "Timpul e de partea ta, de aceea ..."

✓ Îndemnați elevii să calculeze dacă ar putea primi un bănuț pentru fiecare minută, câți bani vor câștiga la sfârșitul zilei. Dar la sfârșitul anului școlar? Dar dacă nu utilizăm eficient o minută sau mai mult, câți bani pierdem? Timpul pierdut, poate cumva fi recuperat?

B. Activitatea propriu-zisă

C. Lucrul în perechi:

✓ Rugați participanții să formeze perechi și să discute despre managementul timpului: fiecare va relata poziția sa, iar colegul va adresa întrebări sau îi va propune modalități de eficientizare a timpului. Apoi copii își aleg un alt coleg pentru a continua discuția. Astfel, pot fi organizate discuții cu 5-7 colegi în perechi.

✓ Elevii meditează asupra sugestiilor colegilor și oferiți-le timp să completeze în fișa de lucru activitățile planificate pentru o zi (*Varianta II.*).

● Jocul de rol:

✓ Participanților li se propune să-și imagineze că sunt un om de afaceri. Ei vor trebui să joace rolul de "expert" sau "specialist" în gestionarea timpului.

Se acordă timp pentru pregătirea mesajului în calitate de "expert". Apoi vor fi realizate câteva prezentări pentru public.

C. Concluzii

• Selectarea priorităților

✓ Moderatorul propune participanților o listă de activități și ei vor trebui să aleagă prioritățile și să realizeze o schiță a managementului timpului pentru o săptămână:

- *Curățenie în cameră;*
- *Vizitarea bunicilor;*
- *Vizionarea unui film;*
- *Implicarea în activități de voluntariat;*
- *Pregătirea temelor pentru acasă;*
- *Participarea în cadrul unei mese rotunde pe tema "Cum să asigurăm succesul la învățătură?";*
- *Plimbare cu bicicleta;*
- *Cumpărarea unui cadou pentru cel mai bun prieten;*
- *Lichidarea unor restanțe la învățătură;*
- *Consultația medicului pe o problemă de sănătate;*
- *Citirea unei cărți;*
- *Acordarea de ajutor unei persoane nevoiaș;*
- *Frecventarea cercului pe interese;*
- *Ajutor părinților în treburile casnice.*
 - *Altele _____*

Ce avantaje îți aduce buna gestionare a timpului?

1. Îți poți stabili corect prioritățile;
2. Poți evita capcanele timpului;
3. Poți anticipa oportunitățile;
4. Capeți libertate și control;
5. Poți evita conflictele de timp;
6. Poți evita eșecul;
7. Îți poți evalua progresul;
8. Ai o imagine de ansamblu asupra activității;
9. Îți poți gestiona corect resursele;
10. Îți îmbunătățești relațiile sociale.

✓ Activitatea se încheie cu o discuție dirijată despre avantajele pe care le are gestionarea eficientă a timpului.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Meditează asupra gestionării timpului în ultimul timp.
Determină plusurile și minusurile în gestionarea timpului.
Ce pași ar trebui să-i întreprinzi urgent?

Sarcini de lungă durată:

Elaborează un model de gestionare a timpului.
Cere sfaturi de la câteva persoane cu care interacționezi și sunt pentru tine o autoritate.

Activitatea nr. 28. ÎNVĂȚĂM CUM SĂ ÎNVĂȚĂM MAI BINE

(după necesitate, activitatea poate fi desfășurată în 2 ore)

Competența specifică nr. 4:

❖ *Utilizarea eficientă a deprinderilor de viață formate în scopul îmbunătățirii situației școlare*

❖ Pași în formarea competențelor

● *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*

● *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*

● *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

❖ Obiective operaționale La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- să identifice factorii succesului școlar
- să analizeze cazuri de reușită la învățătură
- să demonstreze străduință pentru ași îmbunătăți performanțele școlare

❖ Strategii:

- discuție dirijată
- gândește/ perechi/ prezintă
- fișa observatorului

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- hârtie colorată
- materiale birotică

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

A. Moment de provocare

● Discuție dirijată

✓ Întrebați participanții, dacă în calitate de elev este cineva care nu își dorește să aibă performanțe înalte la învățătură. Apoi se organizează o discuție dirijată:

- De ce unii elevi au performanțe înalte la învățătură?
- Dar de ce alți elevi nu reușesc, au rezultate slabe la învățătură?
- Cum putem să ne asigurăm succesul la învățătură?
- În ce constă secretul învățării eficiente?

✓ Moderatorul atrage atenția elevilor, că este una să dorești să fii bun la învățătură și alta să reușești. Depinde de un șir de factori, dar cei mai importanți sunt 10 calități: *Străduința; Învățarea sistematică; Optimismul; Comunicarea eficientă; Managementul timpului; Luarea de inițiativă; Acceptarea că Învățarea este o Muncă; Asumarea Responsabilităților; Colaborarea Constructivă cu cei din jur; Creativitatea*. Elevii pot adăuga și alte calități.

B. Activitatea propriu-zisă

● Gândește/ perechi/ prezintă:

✓ Invitați un voluntar care va confecționa un avion de hârtie. Apoi se invită o altă persoană care dorește să prezinte o altă modalitate. Moderatorul accentuează că fiecare persoană poate folosi metoda sa, important este rezultatul.

✓ Îndemnați elevii să-și găsească un loc "mai special" în sala, unde se simte cel mai bine. Nu neapărat să stea în bancă. Poate să se așeze chiar jos, dacă condițiile permit. Timp de 5 min. elevii vor face un lucru care îl doresc și simt că vor căpăta plăcere. Poate fi un desen sau să compună un vers, poate inventa ceva creativ sau să facă gimnastică, poate compune muzică sau să elaboreze un plan de acțiune pentru viitor.

✓ Sugerați participanților să mediteze timp de câteva despre strategiile/ metodele personale folosite pentru a-și asigura succesul. Ei completează o listă de strategii, apoi selectează 1-2 care consideră că sunt cele mai eficiente pentru a le prezenta colegilor.

✓ În continuare elevii formează perechi și prezintă reciproc strategiile care le asigură

succesul școlar. Lăsați elevii să discute cât mai mult, dar în caz că au finalizat dialogul, sugerați-le să identifice un al partener. Apoi ei vor afișa produsele lor și le vor prezenta publicului.

✓ Moderatorul are funcția de observator, astfel va nota elementele de reușită ale elevilor și acordă asistență la necesitate.

✓ Sunt prezentate câteva rezultate ale discuțiilor în perechi. Participanții acordă întrebări prezentatorilor sau completează răspunsurile colegilor cu elemente din experiența proprie.

C. Concluzii

• **Fișa observatorului**

✓ Moderatorul prezintă rezultatele observațiilor sale și accentuează exemple de bune practici a elevilor. Reveniți la factorii de reușită școlară și prezentați exemple din practica didactică. Accentuează că o persoană poate învăța singură, dar poate învăța mai bine în colaborare cu altă persoană, unii fac notițe zilnic, dar alții învață prin simboluri.

✓ Prezentați elevilor câteva sfaturi utile:

- *Cu toții învățăm în moduri diferite;*
- *Încercați diferite strategii pentru a găsi cele care funcționează pentru dvs.;*
- *Utilizarea acestor strategii te va ajuta să devii un elev de succes.*

✓ Moderatorul va prezenta câteva sfaturi din *Anexele nr.1-2*, dacă se reușește sau se propune pentru o altă activitate împreună cu materialul din *Anexa nr. 3*, folosindu-se metoda *lectura ghidată*.

Sarcini pentru extindere:

Sarcini de scurtă durată:

Elaborează un program personal de eficientizare a învățării. Meditează cum acest program poate fi pus în acțiune.

Construiește o piramidă schematică în care îți vei plasa interesele, oportunitățile și propriile scopuri.

Determină 2-3 lucruri mai importante de organizare a învățării.

Sarcini de lungă durată:

Analizează cazuri de reușit școală a personalităților notorii. Decide care din aceste "secrete" le poți lua ca exemplu pentru sine.

Anexa nr. 1. Metode de depășire a insuccesului școlar.

- a) **Cooperarea** – dacă întâmpini dificultăți în înțelegerea sarcinilor încearcă să lucrezi în comun cu cineva;
- b) **Autosugestie** – Nu mi-ar plăcea să fiu printre ultimii. Eu am să reușesc? Eu doar pot! Am destule forțe pentru ca să depășesc insuccesul.
- c) **Ajutor acordat celor mai slabi** – tehnică eficientă de învățare. Înțelegi mai bine atunci când explici altora, mai ales celor care însușesc materialul mai greu.
- d) **Cererea sfaturilor** de la profesori, de la psihologul școlar sau de la părinți, dar nu recurgi la ajutorul lor pentru lucruri neînsemnate.
- e) **Motivația și gândirea pozitivă.** În cadrul unui experiment, șaiszeci de elevi au fost repartizați în grupe câte douăzeci. Ei au avut zilnic de rezolvat teste la biologie timp de trei zile. Elevii din primul grup au fost încurajați și stimulați spre rezultat; elevii din al doilea grup au fost ignorați, iar cei din grupul al treilea au fost doar criticați. Ca rezultat la primul grup progresele au fost evidente, la cei ignorați practic n-au fost înregistrate schimbări, iar cei care au fost criticați au avut mici progrese, dar au devenit foarte tensionați.

Anexa nr. 2. Modalități eficiente de învățare

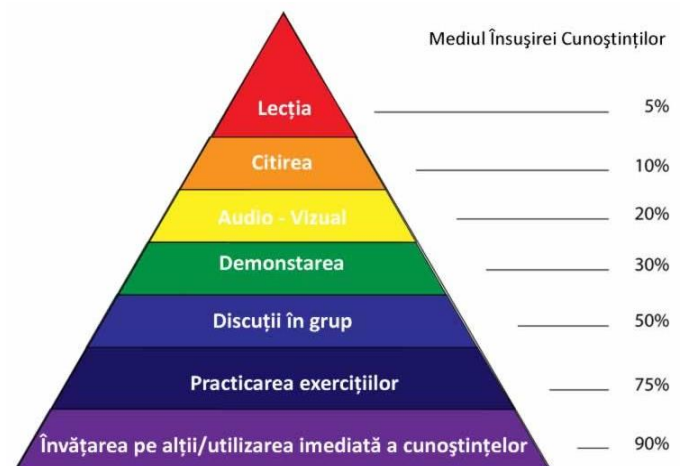
Într-o școală prietenoasă copilului i se schimbă accentele învățării. Nu doar profesorii trebuie să învețe pe elevi, ci și elevii se învață reciproc. Totodată cele mai bune cadre didactice învață și de la elevi. O modalitate eficientă de învățare este *"învață - învățând pe altcineva"*.

Experții din domeniul învățării rapide au descoperit că cea mai eficientă modalitate de a absorbi și de a-ți însuși noi cunoștințe este aceasta: în timp ce înveți, să te gândești cum ai putea transmite noul material altcuiva. Îți imaginezi că trebuie să explici, cu cuvintele tale, aceste cunoștințe unei alte persoane, care nu știe nimic sau mai puțin despre acest subiect. De aceea, e bine ca, imediat după ce afli noi cunoștințe, să le împărtășești celor din jurul tău.

Dacă nu ai cui să explici noile informații, atunci trebuie măcar să-ți explici ție însuși ce ai aflat, formulând textul și explicându-i cu propriile tale cuvinte. Aici este important ca, atunci când le explici altora – și chiar și ție însuși – noile cunoștințe, să nu folosești exact cuvintele și formulările din textul inițial, ci să formulezi textul cu cuvintele tale. Trebuie neapărat să elimini tonul formal și limbajul academic, dacă vrei să înveți cu adevărat. În schimb, trebuie să folosești un limbaj obișnuit și un ton conversațional, exact așa cum i-ai vorbi unui prieten drag și cum ți-ai dori să te învețe altcineva.

1. Procedând astfel, te concentrezi mai ușor, mai repede și mai bine, deoarece limbajul obișnuit, folosit într-un stil conversațional, îți captează imediat atenția, tot așa cum o discuție prietenească te atrage mult mai mult decât o prelegere academică. Înțelegi mai bine noile informații, decât dacă te-ai gândi să le înveți și să le folosești doar pentru tine, deoarece efortul depus pentru a reformula cu cuvintele tale textul și de a-l explica pe înțelesul tuturor, îți "pune neuronii la treabă".

2. Înveți mult mai rapid, întrucât înțelegi foarte bine materialul, nu va trebui să mai depui niciun efort pentru a-l comemora. Astfel, îl vei învăța în mod natural, noile cunoștințe integrându-se de la sine în structura informațiilor pe care le deții deja.

Piramida învățării lui Maslow

Anexa nr. 3. Fragment din „Teza la matematică” de Marin Preda (romancier român)
(se propune utilizarea metodei *lectura ghidată*)

„Din ciocnirile sau prietenii mele cu dascălii, descopăr că se învață bine cu profesorii care inspiră simpatie, dar se învață în cele din urmă bine și cu cel rău, de frică...”

...Nu învățăm nimic.

- O să te las corigent – îmi spunea profesorul de matematică

- Ei și? O să învăț pe trimestrul III și o să fie silit să-mi dea zece și îmi va ieși media de trecere. Și n-o să-i fac eu lui pe plac...

Așa și s-a întâmplat: în primele două trimestre mea dat trei.

- De ce nu înveți, urâte? Mă întrebam fără mirare. O să te las corigent.

- N-o să fiu nici primul, nici ultimul coregent din lume.

Nu m-a auzit bine (răsfoia catalogul), mă înecam de furie că mă făcuse urât și credeam, bineînțeles, că îi dădusem un răspuns ucigător....

- **Ce s-a întâmplat în acest pasaj?**
- **Despre cine este vorba?**
- **Care va fi rezultatul pentru subiectul narațiunii?**

În trimestrul III trei am început însă să învăț. Groaza de corigență era mai mare decât repulsia față de antipaticul profesor. Rămânem singur în clasă și învățăm elementele lui Euclid și teorema lui Pitagora, care n-aveau nici o logică...

Pe această trudă a mea ne-am pomenit că ne anunță să ne pregătim pentru teză. Când în ziua respectivă ne-a dictat cele trei probleme pe care trebuia să le rezolvăm, o tăcere îngrozită s-a așternut asupra clasei. Unul din puținii lui simpatizanți s-a ridicat atunci în picioare și i-a spus că teza e prea grea, n-o să poată nimeni să rezolve toate problemele.

- Atunci o să ia toată clasa nota trei, a spus profesorul cu un glas din care reieșea clar în evidență că dintr-o asemenea premisă nu putea să decurgă decât o asemenea consecință încât pentru prima dată am uitat că îl detestă și am chicotit.

S-a întors spre mine surprins.

- Râzi!? În timpul matematicii și al geometriei nu se râde, chiar dacă ești un profan!

Și m-a întrebat cum mă cheamă, s-a dus la catedră, s-a uitat în catalog și a făcut un mic semn cu creionul...

Am terminat cu o jumătate de oră mai înainte, am închis caietul și m-am rezemat de bancă, uitându-mă provocator la profesor. Pe urmă m-am ridicat, am depus caietul pe catedră și am ieșit.

- **Ce schimbări au intervenit în pasaj?**
- **Și-a schimbat atitudinea elevul și profesorul?**
- **Credeți că subiectul va fi apreciat după merite, va lua nota 10?**

După teză, nimeni nu mă lua în seamă, nimeni nu discuta cu mine. Toți arătau jalnic, foarte puțini rezolva una sau două probleme și nu erau siguri că le-au rezolvat bine nici pe acestea și nici unul pe toate trei. Eu, le-am spus, eu le-am rezolvat. Să vă arăt cum? Dar nici unul nu avea încredere și nu era atent la spusele mele... În centrul atenției era colegul nostru Nasea, cel care protestase că teza e prea grea. Arăta foarte posomorât: era un băiat ambițios și părea deprimat că nu-i ieșiseră bine toate soluțiile.

- Dumneata ai copiat, mi-a spus apoi la ora următoare profesorul, cu obișnuitul său sfârșit disprețuitor, oprindu-mi teza.

- De la cine, domnul profesor? L-am întrebat eu în sfârșit cu ironie la care nu mi se mai putea răspunde.

- Cum de la cine? De la vecini.

- Vecinii mei au patru!

- O să vedem. Dacă ai copiat, o să-ți dau trei, să ai media anuală generală trei.

- De unde putem copia? Vreți cumva să spuneți, domnul profesor, că am copiat din manual? Sau de pe vreo fituică?

- A tăcut. Singur ne spunea că la tezele lui (și avea dreptate), temele erau în așa fel concepute de el încât, nici dacă ar fi stat liber cu manualul pe bancă, și tot nu ți-ar fi folosit la ceva... Dacă putem învăța de zece, atunci de ce luasem în două trimestre, trei?

- **De ce se întâmplă asemenea situații?**
- **Cum se poate de învățat mai bine?**
- **Ce concluzii ați făcut pentru sine?**

Activitatea nr. 29. UN OM ÎNVĂȚAT ESTE RESPECTAT

Competența specifică nr. 4:

❖ *Utilizarea eficientă a deprinderilor de viață formate în scopul îmbunătățirii situației școlare*

❖ Pași în formarea competențelor

- *Identificarea modalităților de îmbunătățire a situației școlare*
- *Studierea căilor de îmbunătățire a situației școlare*
- *Demonstrarea unui comportament adecvat cerințelor unei societăți echitabile*

❖ Obiective de auto-evaluare: La sfârșitul activității copiii vor demonstra că pot:

- *să analizeze factorii/ blocajele care asigură reușita școlară*
- *să-și auto aprecieze propriul stil de organizare și învățare*
- *să propună sugestii de autodezvoltare.*

❖ Strategii:

- joc didactic
- discuții frontale
- fișa observatorului

❖ Materiale:

- fișe de lucru
- hârtie color
-

AUTOEVALUARE ȘI EVALUARE RECIPROCĂ

B. Autoevaluare

• *Interogarea Eu-lui propriu.*

✓ Participanții sunt rugați să formeze un cerc. Ei își imaginează că sunt o carte (având o carte în mână) și formulează o concluzie succintă despre ceea ce au învățat/ reținut din modulul IV. Apoi ei transmit cartea spre alt coleg, care va continua

relatarea sa.
ascultați toți
după
posibilitate.

Sunt
elevii,

✓ Moderatorul va realiza o concluzie personală în baza observațiilor sale, având în vedere subiectele discutate și deprinderile de viață formate/ dezvoltate:

- *Luarea inițiativei;*
- *Dezvoltarea puterii personale;*
- *Învățarea prin jocuri. Jocul după reguli;*
- *Gestionarea eficientă a timpului;*
- *Învățăm cum să învățăm mai bine.*

C. Evaluare reciprocă

✓ Participanții scriu pe o foaie de hârtie cel puțin 5 deprinderi de viață pe care consideră că le stăpânesc bine și au fost dezvoltate în ultimele activități.

✓ Apoi ei vor circula prin sală și vor cere sfatul/ aprecierea colegilor (cel puțin de la 5 colegi). În rezultat ei redactează fișa cu deprinderi și formulează o concluzie. Concluzia este prezentată tuturor. Participanții completează sau adresează întrebări după caz.

D. Concluzii

• Fișa observatorului:

✓ Moderatorul își exprimă opinia cu referire la implicarea elevilor în activități. El prezintă și analizează principalele deprinderi de viață (în baza competențelor specifice, unităților de competență și a obiectivelor operaționale planificate), care consideră că le posedă/ stăpânesc elevii.

✓ Sunt menționați cei mai activi elevi în activitatea programului, cărora din timp le-au fost pregătite *Certificate de recunoștință* sau *Diplome de mențiune*. În cadrul activității poate fi invitat un membru al administrației, persoane apropiate sau alți elevi din școală. Moderatorul face totalurile programului

